

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

V krizi.

Kot neodvisen list, ki ima pred očmi samo interes naroda in države, smatramo za svojo dolžnost, da informiramo svoje bralce čim najbolj objektivno in da presojamo delo posameznih strank edino z nacionalnega in državnega stališča. Zlasti pa smatramo za svojo dolžnost objektivno informacijo v času vladne krize, ko skušajo vse stranke svoj strankarski interes istovetiti z državnim in nacionalnim. Pokazati, koliko se krije strankarski interes z nacionalnim, koliko pa nacionalnemu nasprotuje, to bo naše stališče, s katerega bomo presojali danesno vladno krizo. Zavedamo se dobro, da vsled tega ne bomo mogli poročati tako, kakor bi želela ta ali ona stranka, toda prav tako se zavedamo, da bomo s tem ustregli javnosti in svojim bralcem in zato upamo, da nas bodo tudi ti s svoje strani podpirali.

Po teh uvodnih besedah naj nam bodo voljenih par stvarnih pripomb o sedanjih vladnih krizi.

Vsled demagoških spekulacij raznih strank smo zašli tako daleč, da je za velike mase volilcev še danes naše nacionalno ujedinjenje v debati. Posledica tega je, da se naša notranja politika še ni mogla povzpeti na stališče zdrave gospodarske politike, temveč da je vprašanje ujedinjenja še vedno kardinalno in glavno vprašanje naše notranje politike, da smo pravzaprav še vedno v ustavnih bojih.

Rešiti se teh bojev, priti v praktično gospodarsko politiko je najodličnejša dolžnost jugoslovenske politike. Ta pa ne bo dosegljiva preje, dokler ne bo stališče našega ujedinjenja celotno in popolnoma prodrla, dokler ne bo postalo indiskutabel. Naj bo to nekaterim prijetno ali ne, vendar je to aksiom, zakaj v nasprotnem slučaju bi bil konec naše države.

Se pred dobrim letom se je predstavljala kot nosilka ideje našega ujedinjenja demokratska stranka. Toda tedaj, ko se je spremenila iz JDS v DS, ko je zavrgla jugoslovenstvo, je prenehala biti nosilka misli ujedinjenja in je postala narodna oportunistična stranka. Od tedaj pa se je tudi pričelo nevzdržno padanje demokratske stranke in v sedanjih krizi se odigrava njen poslednji boj, ki je boj za obstoj demokratske stranke. To je en odločujoč moment v sedanjih vladnih krizi.

Demokratski voditelji si tega seveda nočejo priznati, temveč skušajo varati sebe in svoje volivce s feto morganjo, ko da bi bili oni v stanu priboriti si z opozicijskim blokom zopet vodilno mesto. Že priprosta aritmetika, da odločuje bloku stranka s 70 mandati in ne ona z 49, dokazuje, kako pogrešen je način demokratskih voditeljev. Je vse zastoj! Danes se odigrava v Beogradu poslednji boj demokratske stranke in ko jo zapusti gospod Pribičević, tedaj je demokratska stranka — bila.

Mors tua vita mea, velja tudi v politiki. Smrt demokratov dviga radikale, ki postajajo avtomatično tudi idejni nasledniki demokratov in zato danes tudi ona stranka, ki povdarja nacionalno edinstvo proti atakam Radica in drugih. Je čisto irelevantno, če zasluži radikalna stranka to stališče ali ne, v resnici ga danes zavzema in to je njena moč.

Tako prihajamo k drugemu odločilnemu momentu, ki odloča v sedanjih vladnih krizi. Danes se vrši podlaga za bodoči voliven boj, danes se izdelujejo volivna gesla. Dokler ni končala radikalna stranka boja z demokrati, tako dolgo je za njo srbsko stališče odločilne važnosti in zato bo v krizi postavljala predvsem vprašanja, ki so važna za srbsko pleme in le mimogrede vprašanja, važna za prečane.

To ve dobro tudi g. Radić, trenutno vodja drugega najmočnejšega kluba. Zato skuša postaviti sebe v opozicijo z g. Pašićem in se kot vodja prečanskega kluba postaviti na prvo mesto. Zato sili g. Radić v volitve, kajti dokler je radikalna stranka v boju z demokrati, tako dolgo je g. Radić varen pred konkurenco. Skratka, danes je za g. Radića položaj tako ugoden, kakor še nikoli ni bil in ne bo in zato prisega za ceno novih volitev celo kralju in avstl.

Odklonilna izjava Liube Davidovića.

Zemljoradniki odklanjajo sodelovanje z radikali.

Beograd, 25. marca. (Z) Težišče vse situacije je bilo danes v demokratskem klubu. Stanje pri demokratih še vedno ni razčiščeno ter še vedno čaka na razvitek razmer v demokratski sredini. Ministrski predsednik Pašić je danes ob 10. uri dopolne sprejel na razgovor Ljubo Davidovića, ki mu je v imenu vsega opozicijskega bloka naznanil, da ne more sprejeti poziva v vlado z radikali na temelju, ki ga je označil Pašić v svojem včerajšnjem pismu, naslovljenem na načelnike opozicijskih skupin. Davidović je prosil Pašića, naj oprostí dr. Spahu in dr. Korošcu, ker ne prideta na pozvani razgovor. Vsa opozicija se mora namreč smatrati kot celota.

Po tem razgovoru je Davidović odšel nazaj v klub in tam poročal. Nato je demokratski klub izdal ta-le komunikate:

G. Ljuba Davidović je na sestanku z g. Pašićem, kamor ga je ta pozval, v imenu vsega opozicijskega bloka izjavil, da ne more sprejeti nobenega sodelovanja z njim v novi vladi, za katero je dobil g. Pašić mandat. To sodelovanje je g. Davidović odklonil, ker ni mogoče podpirati režima, ki ga je vpeljala radikalna stranka v enem letu svojega vladanja, in proti kateremu je večina naroda, zaradi česar je tudi prišlo do ustvaritve opozicijskega bloka.

Beograd, 25. marca. (Z) Danes dopolne ob 11. je načelnik zemljoradniškega kluba Vojta Lazić posetil ministrskega predsednika Pašića in ostal pri njem okrog pol ure. Lazić je odklonil vsako sodelovanje z radikali. Pašić mu je na koncu rekel: Vedel sem, da mi boste tako odgovorili.

Pred razkolom v demokratski stranki.

Pribičević izstopi s svojimi tovariši iz demokratskega kluba.

Beograd, 25. marca. (Z) Po seji demokratskega kluba se je Davidović razgovarjal z več člani svojega kluba in izprevidel, da njegova izjava, s katero je odklonil poziv za vstop v vlado, v demokratskem klubu ni bila sprejeta brez prigovora. Pribičević je v klubu izjavil sledeče: Gospoda, dosedaj sem sodeloval z elementi, ki stoje odločno na stališču vidovdanske ustave. Ponudba, ki gre za tem, da se ta politika podpre, ne bi se smela a priori odkloniti. Popoldne se sestanem s svojimi prijatelji ter bom z njimi razpravljaj o vsem položaju. Našo odločitev vam naznanim jutri ob 10. uri dopolne.

Po tej Pribičevićevi izjavi je bila seja prekinjena in prihodnja napovedana za jutri ob 10. uri dopolne, ko bo Pribičević obvestil klub o svojem nadaljnjem držanju. Po vsem izgleda, da bo Pribičević skoro gotovo z vso svojo skupino izstopil iz demokratskega kluba. V radikalnih in demokratskih krogih mislijo, da ves položaj zavisi od stališča Pribičevićevega. Pribičević bo danes izračunal, kakšno število ima v demokratskem klubu za se. Ko se to število ugotovi, se bo odločilo ali izstopi iz kluba, ali še dalje ostane v njem.

Demokratski levčarji so prepričani in so tudi danes govorili, da odide Pribičević na vsak način iz kluba. Mislijo pa, da ne bo takoj stopil v kooperacijo z radikali. Po njihovem mnenju bo ostal najprej nekako nevtralen in ne bo cepil demokratske stranke, ampak da napravi samo secesijo. Ta kombinacija levčarjev, t. j. davidovićevec izgleda precej nenaravno. Če Pribičević zapusti demokratski klub, bo brezdvomno takoj izstopil tudi iz stranke. Gotovo je pa po-

tem, da bo v tem slučaju začel sodelovati z radikali.

Radikali so se danes dopolne zelo zanimali za držanje Pribičevićevega, zlasti, ker je od njega največ odvisna možnost koalirane vlade. Radikali so danes dopolne pričakovali, da se položaj v demokratskem klubu razbistri. Pribičević ima, kakor izgleda za sedaj največ 15 ljudi za seboj, od katerih pa za dva še ni gotovo, ali spadata v njegovo ali v Davidovićevo skupino. Omeni naj se, da je danes izstopil iz demokratskega kluba Pribičevićev pristaš pop Dimitrije Trajković.

Kakor se vidi zavzema kriza vse večji obseg in sme se reči, da se koalicija že prikazuje. Pribičević mora napeti vse sile, da potegne čimveč pristašev za seboj iz kluba, ker je drugače koalicija nemogoča. Če bi ne bila mogoča koalicija, ni verjetno, da bi prišlo do sestave vlade opozicijskega bloka. V tem slučaju bi radikali zavlačevali krizo do 31. marca, potem pa zahtevali za se volilni mandat. Če sestavi Pašić koalicijsko vlado, bi se njeno delo končalo s sprejetjem proračuna, in če bi vlada ne imela večine, bi pa dobila volilni mandat.

Tako se je danes dopolne začel položaj razpletati. Kriza bo kakor vse izgleda trajala največ en dan in se reši že jutri, ko pače odločitev, s katero bo določena tudi usoda demokratskega kluba.

Pašić se je danes popoldne posvetoval o položaju z dr. Krafftom, s Ferad begom Ali Drago, in s socialistom Divacem. Izgleda, da se bo danes definitivno tudi ugotovilo razmerje med radikali in Pribičevićem.

Konferenca ministrov.

Beograd, 25. marca. (Z) Sinoči se je vršila konferenca ministrov, na kateri je predsednik Pašić poročal o svoji ostavki ter pri tem prečital pismo, ki ga je ob ostavki izročil kralju. V ostavki je rečeno, da so demokrati v nasprotju s svojim programom in dosedanjim političnim delom brez odobritve svojih volilcev se pridružili skupini, ki je dosedaj delovala ne samo proti ustavi, ampak proti osnovnim načelom, na katerih je zasnovana država. Zato je prišlo do spremembe položaja v skupščini. Dalje se poudarja, da

ne gre za vprašanje, katera stranka naj pride na vlado, ampak da se v tem momentu nahaja v krizi država. Konferenca ministrov je Pašićevo poročilo vzela na znanje in so bile Pašiću puščene proste roke za razplet krize.

AMERIŠKO POSOJLO NEMČIJI.

Washington, 25. marca. (Havas.) Poslanska zbornica je na včerajšnji seji sprejela predlog, da se dovoli Nemčiji posojilo v znesku desetih milijonov dolarjev za nakup živeža za žene in otroke v Nemčiji.

bo tudi bitko izgubil. Šele potem, ko si bo priboril Radić zastopstvo hrvatskega naroda brez demagogije, ko bo v stanu zagovarjati nacionalen program zemljoradnikov, šele tedaj bo usposobljen za končno tekmo, šele tedaj sme upati na najvišje mesto.

Razvoj narodov se ne vrši slučajno, temveč po zakonih. Najprej je treba pozitivno in načelno rešiti vprašanje ujedinjenja, to je organizacije naroda, potem pride na vrsto šele vprašanje načina organizacije. Današnja vladna kriza je še v prvi etapi in zato bo sedanjí boj končal komaj s pripravo gospodarskega boja, z vstajanjem stanskih strank.

Kombinacije za rešitev vladne krize.

Radikali računajo na sodelovanje s Pribičevićem.

Beograd, 25. marca. (Z) Politični krogi še dalje komentirajo položaj in primerjajo moči v parlamentu. Opozicijski krogi so prepričani, da Pašić ne bo mogel sestaviti zopet vlade, ker mislijo, da nikakor ne more niti s pribičevićevci zbrati potrebne večine. Radićevci s svojim velikim številom namreč presegajo vsako kombinacijo. Opozicija zato misli, da Pašić jutri vrne mandat. Radikali pa vztrajajo v prepričanju, da se bo položaj rešil v njihovo korist ter trde, da more kriza trajati največ še 24 ur. Največ nade stavijo v demokrate Pribičevićevega krila in so prepričani, da bo Pribičević jutri v demokratskem klubu nastopil odkrito ter od njega zahteval, da se kot čuvar narodnega edinstva in vidovdanske ustave pridruži radikalom. Teh vesti pribičevićevci dosedaj niso demantirali. Drže pa se zelo rezervirano in ne dajejo nobenih obvestil, temveč samo pravijo, naj se čaka jutrišnjega dne, ki bo po njihovem mnenju odločilen za situacijo.

Radikali trde, da bodo sestavili vlado s pribičevićevci ter zatrjujejo, da je sporazum z njimi v glavnem že dosežen. Pribičević je obetal, da potegne za seboj 20 poslancev. V tem slučaju bi dobil od radikalov 4 portfelje v vladi. Če pa povede s seboj še več poslancev, bi za vsakega pet dobil še po en portfelj. Taka vlada bi morala končati proračun in verificirati radićevske mandate. Nato bi se skupščina za nekaj časa odgodila. Kolikor največ dopušča poslovniki. Medtem pa bi se nadaljevalo z razčiščenjem situacije. Če bi ostala situacija neizpremenjena, bi se pripravljali teren za volitve, in poskušal dobiti mandat za volilno vlado. V tem slučaju bi šli radikali skupno s Pribičevićevsko skupino na volitve. Radikali se nadejajo, da se od neopredeljenih demokratskih poslancev šestorica pridruži njim. Po radikalnem računu bi se večina sestavila tako-le: 108 radikalov, 20 pribičevićevcev, 14 džemijetovcev, 2 demokratska disidentna, 2 radićevska disidentna, 1 poslanec velikosrbske stranke in 1 Romun, skupno 148. Opozicijo bi tvorilo 29 demokratov, 24 klerikalcev, 20 radićevcev, 18 muslimanov, 11 zemljoradnikov in 8 Nemcev, torej skupno 110 poslancev.

Macdonald o razorožitvi.

London, 25. marca. (Wolff) V spodnji zbornici je odgovoril ministrski predsednik Macdonald na vprašanje o prošnji ameriške poslanske zbornice, naj bi predsednik Coolidge sklical novo mednarodno konferenco, ki naj bi se bavila z vprašanjem razorožitve, da ne more, dokler ne dobi podrobnosti o tej zadevi, reči, kako stališče bo zavzel. Izjaviti more le, da pozdravlja ta predlog.

Moskva, 25. marca. (Wolff) Trocki je javil sotrudniku tiskovnih listov na vprašanje, ali se strinja

sovjetska vlada z delavsko vlado na Angleškem glede sklicanja mednarodne konference za razorožitev in revizijo versailske mirovne pogodbe, da bo sovjetska vlada pozdravila vsako sodelovanje z angleškim kabinetom, v kolikor se s tem stori čeprav je najskromnejši korak naprej na potu k olajšanju gospodarskega prometa.

London, 25. marca. (Wolff) Spodnja zbornica je sprejela predlog vlade, po katerem naj se dovoli kredit v znesku 2,941.000 funtov za letalstvo.

V Beogradu je 40 radićevcev.

Beograd, 25. marca. (Z) Danes dopolne je dospelo še nekaj radićevskih poslancev v Beograd. 4 poslanci, katerih mandati so verificirani, so bili danes dopolne ob 11. uri v predsedništvu narodne skupščine zaprišeni na zvestobo ustavi in kralju. Zaprišeni je prisostvoval skupščinski predsednik Ljuba Jovanović, tajnik Kobasica in še nekoliko poslancev. Sedaj se v Beogradu nahaja 40 radićevcev, ki imajo po vse dneve posvetovanja ter razpravljajo o položaju in se posvetujejo s posameznimi skupinami.

NEMIRI V UKRAJINI.

Berlin, 25. marca. (K) Kakor poroča »Lokalanzeiger«, so zasedli uporni kmetje v Ukrajini mesto Olgopol in poklali komuniste. Nastopile so rdeče čete, ki so jih prisilile k umiku. Kot kazen za ta upor je bilo v Olgopolu in okolici ustreljenih 1800 kmetov, žensk in otrok.

Nogometni turnir na Dunaju.

Dunaj, 25. marca. (K) Tridnevni nogometni turnir, ki ga je priredil sportni klub »Slovan«, se je danes končal. Pri prvi tekmi sta si stala nasproti beograjska »Jugoslavija« in romunski sportni klub »Kinizsie«. Igra se je končala neodločeno z 1 : 1. Druga tekma, »Slovan« : brnški sportni klub »Zidenice« je končala s 4 : 1 v korist »Slovana«. V turnirju je torej dosegel »Slovan« prvo, »Zidenice« drugo in »Jugoslavija« tretje mesto.

Praga, 25. marca. (K) Nogometna tekma Dunaj proti DFC je končala neodločeno z 1 : 1 (1 : 0).

Na Grškem je proklamirana republika.

Atene, 25. marca. (K) Narodna skupščina je sklenila odstaviti dinastijo Glücksburg in proglasiti republiko.

Atene, 25. marca. (Havas) Zbornica je izrekla včeraj vladi zaupnico z 259 proti 3 glasovom; 13 poslancev se vzdržalo glasovanja.

KONEC ŠTRAJKA V HAMBURGU.

Hamburg, 25. marca. (Wolff) Davi so se stavkujoči pristaniški delavci prijavili za delo. Pri tem se je zbrala velika množica nezadovoljnih, ki so skušali prepričati delavoljce, da ne bi nastopili službe. Takoj pa je nastopila policija, ki je povzročila, da se je njihov poizkus izjalovil. Na delo je prišla približno ena četrtina stavkujočih.

Borzna poročila.

Beograd, 25. marca. Devize: Dunaj 0.1153—0.1155, Budimpešta 0.10—0.12, Bukarešta 43—43.25, Zeneva 1409—1410, London 351.50—351.70, Milan 352—353.50, New York 81.30—81.50, Pariz 438—440, Praga 236.50—236.75.

Zagreb, 25. marca. Devize: Dunaj 0.1145—0.1165, Bukarešta 0—43, Italija izplačilo 350—353, ček 349.50—352.50, London izplačilo 349.65—352.65, New York kabel 81.125—82.125, ček 81—82, Praga ček 235.25—238.25, Svica 1408.30—1418.30, ček 1407—1417, Valute: Dolarji 80.25—81.25, avstr. krone 0.11425—0.11625, francoski franki 435—440.

Curih, 25. marca. Beograd 7.125, New York 579.50, London 24.92, Pariz 31.50, Milan 24.95, Praga 16.60, Budimpešta 0.0085, Bukarešta 3.05, Sofija 4.15, Dunaj 0.0081625.

Berlin, 25. marca. Beograd 5.58, Dunaj 6.08, Milan 18.05, Praga 12.21, Pariz 23.14, London 18.05, New York 4.19, Curih 72.62.

Francija na razpotju.

(Od našega stalnega pariskega dopisnika.)

ap Pariz, 21. marca.

Znanjopolitično obzorje se je za dva tedna oddaljilo v megleno daljo. Francija je stala na razhodišču svojega notranjega razvoja. Danes še ni mogoče z gotovostjo reči, da so odstranjene vse nevarnosti. Nevarnost, ki je od zunaj in od znotraj grozila nacionalni valuti, je trenutno potisnila vse druge v ozadje. Po definitivni stabilizaciji franka — tu so prepričani o dosegi tega cilja — mora priti do odločilnega boja. Sedanje razpoloženje sliši onemu na predvečer Boulangerjeve pustolovščine. Na obeh straneh se zbirajo moči. Eni pravijo, da je to »parlamentarna kriza«, drugi pa »osebne rivalitete«. Na vsak način pa obstaja skrajna napetost.

Najzanimivejši so dogodki, ki so se odigrali zadnje tedne v senatu. V Luxembourgu je, kakor znano, radikalna večina. Radikalni so skupno s socialisti otvorili povsod volilno borbo s parolo: Vojna nacionalnemu bloku in Poincaréjevi vladi! In ta Poincaréjeva vlada, je predložila senatu zakonski načrt, ki je bistveno v nasprotju z radikalnimi načelnimi dogmami: diktatorska pooblastila vladi v svrhu odprave finančne krize. Predvsem so govorili najoddaljenejši levičarji (v senatu ni nobenega komunisti) proti zakonskemu načrtu. Potem zmerni radikal. Proti je govoril celo Henry de Jouvenel, glavni urednik »Matina« in intimen prijatelj ministrskega predsednika. Jouvenelov govor spada med najpomembnejše pojvone izjave. Logičen rezultat razprave bi bila samo nezaupnica: konflikt med senatom in parlamentom ki obstoja virtuelno že več let, — kabinetna kriza, katere rešitev bi bila v sedanjih ramerah skoraj nemogoča. Zgodilo se je drugače. Poincaré si je ponoči ob pol dveh izvojeval zmago v senatu — s trinajstimi glasovi, čeprav je glasoval skoraj ducaat rojalistov in bonapartistov proti vladi. Poincaréja so rešili v zadnjem trenutku radikalni. Pomen glasovanja je izredno velik.

Nacionalni blok je izvajal iz tega sklepe, da obstoja med Poincaréjem in novim »levim blokom« taja pogodba in da bodo na mesta šestih reakcionarnih ministrov prišli radikalni in celo rojalistični politiki. Na ta način rekonstruiran kabinet bi mogel tudi po eventualni zmagi združene levice nadalje voditi, kajti Poincaré noče kljub svojemu v zadnjem času zelo razdrapanem zdravstvenem stanju prepustiti svojega mesta nobenemu nasledniku. Celo njegovi politični nasprotniki so prepričani, da je vsaj za sedaj, to se pravi, da definitivne rešitve reparacijskega problema, nena-domestljiv.

Vest o zvezi med ministrskim predsednikom in radikalno levico je imela za posledico, da se je v parlamentu in senatu pridružila skrajna desnica opoziciji. Gosp. Leon Daudet, ki se je preje vedno sukal okoli ministrskih sedežev, ne zapusti sedaj niti za trenutek svojega sedeža. Celokupna desnica ne prikriva, da smatra Mandela ali Tardieuja za prapravnega »rešitelja Francije«.

Med radikalni in Poincaréjevo vlado pač ni izključnih kakršenkoli volilni spozrazum. Dogodki v parlamentu in senatu imajo popolnoma drugo vzročno podlago: oni temeljijo na nevarnosti virtuelnega državnega puča, ki je bil v zadnjih tednih vsled padca franka mnogo bližji kakor pa se je moglo misliti v tujemstvu in tudi doma. Potom in-

diskretnosti so danes znana dejstva: Iz Elyséea je prišla vest, da razpravlja ministrski svet o eventualnem podaljšanju diktatorske oblasti do konca leta. Da se to omogoči, bi bilo treba podaljšati zakonodajno dobo sedanjega parlamenta do 1. januarja 1925. Pri glasovanju je bilo devet ministrov in državnih podtajnikov za, proti pa samo štirje. Med temi štirimi je bil tudi Poincaré. Po glasovanju je izjavil, da bo podal takoj svojo ostavko, ako Millerand stori še kak nadaljni korak. Dva dni nato je prišla pomoč ameriških in angleških bankirjev, in sicer, kar je treba poudariti z izrecno odobritvijo ameriške in angleške vlade. Po nadaljnjih 24 urah je Poincaré izjavil v senatu, da ne more pristati pod nobenim pogojem na podaljšanje zakonodajne dobe. Radikalni so ga postavili kot rešitelja republike in demokracije in njegova večina je bila zasigurana. Neki levičarski politik je po seji izjavil: Dokler je Poincaré na svojem mestu, ni nobene nevarnosti za našo republikansko napravo. Njegove zunanje politike nismo nikdar odobrvali, toda v notranjosti je za nas novi Robespierre, ki se ne bo nikdar niti za las oddaljil od republikanske ustave.

To je ključ k celotni situaciji. S strani clemencistov, rojalistov in millerandistov je sledil koncentriran naval, katerega valovi še vedno niso utihli. Poincaré je osebnost, ki je v Franciji ni mogoče več odstraniti. Levice je takoj spoznala nevarnost, toda tudi sredstva za njeno odstranitev. Radikalni senat je natanko prešel glasove, ki so potrebni Poincaréju. Govorili so vsi iz načelnih razlogov proti ministrskemu predsedniku, glasovali pa so zanj iz razlogov potrebe. Tako je notranjopolitični položaj zasiguran do predaje obsežnejših poročil, ki jih izdelujejo izvedenci v hotelu Astoria. Kaj se bo zgodilo potem, danes še ni mogoče predvideti.

Drobne vesti.

: Churchill, ki je nastopil kot samostojen kandidat protisocialistične stranke, se je pripeljal nedavno na trg in imel pred branjci svoj volilni govor. Ze po par besedah so ga branjevalci obsule s krompirjem in repo. Pri volitvah je Churchill propadel.

: Hčerko bivšega španskega ministra Gonzaleza je ustrelil neki dijak, njen bivši zaročenec baš v trenutku, ko je prestopila cerkveni prag.

: Radiotelefonska stanica v Vatikanu. Iz Rima poročajo, da so v Vatikanu, v prvih stanovanjih papeževih, te dni montirali radiotelefonski aparat najmodernejšega tipa. Aparat je tako močan, da bo papež lahko poslušal pogovore iz cele Evrope.

: Pred sodiščem v Lipskem je bil te dni obsojen francoski stotnik d'Armont radi špijonaže na 12 let prisilne delavnice. Dva njegova pomagača pa sta dobila po 7 ozir. 11 let iste kazni.

: Malhen zrakoplov japonske mornarice se je vnel blizu Tokija. Pri tem je zgubilo življenje pet moških posadke.

: Krall Hussein je sklenil ustanoviti svet kalifata ter sklicati svetovno muslimansko konferenco.

: Med Vatikanom in Bavarsko je bil sklenjen konkordat. Kanceler Marx je izjavil, da nima nimske vlada proti konkordatu nikakega pomisleka.

: Ameriški senat je privolil k imenovanju Gibbonsa za poslanika v Švicl.

: Potresne sunki so zaznamovali na Japonskem. Središče potresa je bilo pod morjem. Potres je povzročil precej materialne škode. Tudi številno žrtev je bilo baje veliko.

: Nizozemska žrtevca se je izrekla proti predlogu komunistov in socialistov, naj se prizna sovjetska Rusija.

: Angleško-ruska konferenca se sestane v Londonu v prvih dneh aprila.

I. V. Stempihar:

Zavarovanje nameščencev in novinarji

Motivno poročilo k osnutku novega zakona o zavarovanju nameščencev v Avstriji vsebuje mesto, ki je tudi za naše razmere vrlo primerno in poučno. Po novem zakonu postanejo vsi zavodi, ki se še obdržijo, javne korporacije in nosilci obveznega zavarovanja. Takih zavodov bo pet in v mejah njim odrejenih delokrogov prevzamejo ti tudi agende dosedanjih nadomestnih in odslej odpravljenih zavodov za slične stroke nameščencev. Poleg splošnega zavoda za nameščence, so zamišljeni štirje stanovski zavodi in sicer: za farmacevte, za novinarje, za nameščence poljedelskih in gozdarskih obratov in za nameščence hranilnic in bank.

Obveljalo je torej načelo interesne, stanovske decentralizacije zavarujočih organizmov. Dočim je umljiva decentralizacija, kar se tiče bančnih in hranilničnih nameščencev, ker so ti finančno jačji od drugih skupin, dočim je tehnično potrebna glede farmacevtov, ki v Avstriji niso nastavljeni lekarinarjev, temveč svoje skladišnice (Gehaltkasse), in dočim je tudi umljiva pri poljedelskih in gozdarskih nastavljenjih, ki prejemajo plačilo večinoma v naravi, je ta cepitev za našega človeka težje dostopna, v kolikor zadeva — novinarje.

Pri nas riskiraš še danes pri markaterskem rodoljubu mnenje, da si »luft-inženir«, če mu poveš, da si novinar. Prilicno isto socijalno »težavo« so imeli še nedavno poklicni igralci. Kar se novinarjev tiče, se pravzaprav ni treba čuditi, če upoštevamo, da je komaj pet let, odkar nismo več samo milijonec dobrega ljudstva, ko so predstavljeni javno mnenje s. kr. uradniki, advokati, duhovniki in — literati. Vse drugače je seveda postalo po osvoboditvi, ko smo imeli naenkrat doma spet množico inteligence, ki je prehodila in prepotovala ogromne prostornine, in ko je vsakdo čital, moral čitati časopise, da ni vsak dan zaostal za nekaj let nazaj; tedaj smo dobili tudi mi poklicne novinarje; a predno zacemo ta poklic, kot zaslužji, bo poteklo še nekaj časa, čeravno so bili novinarji v mednarodnem stilu že pred vojno sedma veselesa. Avstrijski novinarji so starejšega poretka in

javnost jih tudi ceni, kar ni v zadnji vrsti posledica dejstva, da leži današnja Avstrija tam, kjer je bilo nekdanje jedro evropske vesele.

Zato pa tudi dobijo avstrijski novinarji svoj socijalno zavarovalni zavod; vlada je morala upoštevati njihov intenzivni vpliv na javno mnenje, kateri vpliv jim omogoča pridobivanje vse drugačnih materialnih sredstev nego drugim skupinam zasebnih nameščencev. Stanovske in poklicne razmere novinarjev so dalje napram zunaj stoječim zelo nedostopne in spominjajo v gotovem oziru na — kasto. Ker imajo torej zveze vsepovsod, pravi zgoraj citirano motivno poročilo; bo njihov zavod dobro vozil, četudi jih je razmeroma malo.

Do tu bi bila adresirana javnost; del utemeljitve pa je namenjen tudi na novinarje same, kajti avstrijska vlada ne daje novinarjem lastnega zavoda zastoni, temveč jih upa z to naklonitvijo pridobiti za to, da bi spremljali z večjim zanimanjem in z boljšim lastnim presojanjem in razumevanjem razvoj socijalnega zavarovanja; z drugimi besedami: vlada hoče mobilizirati baš vpliv novinarjev na javno mnenje v svrhu vcepitve razumevanja socijalnih zavarovanj in socijalnih problemov sploh med najširšo javnostjo.

Eden prvih postulatov Udrženja jugoslovenskih novinarjev je zakonita ureditev njih starostnega zavarovanja. Zakaj ne bi novinarji storili še en korak dalje in si zaželeli zakonite ureditve njih socijalnega zavarovanja v obče? Ali ne bi, za primer, da se jim v principu prizna stanovsko zavarovanje, kooptirali knjigarniške nastavljenice in — last ne leaš tudi stavec? In ali ne bi naši novinarji poskušali pospešiti rešitev svojega postulata s tem, da bi posvetili nekoliko več zanimanja, nego se je to doslej dogajalo, današnjim oblikam naših zavarovanj, pri katerih novinarji v Sloveniji niso izveti?

Dovolil sem si staviti ta vprašanja vsled prepričanja, da je zadovoljiva ureditev socijalnih zavarovanj eden glavnih stebrov konsolidacije naše države in da so naši novinarji lahko najboljši zidarji tega stebra, če hočejo.

Nesoglasje med latinskima sestrama.

Romunska kraljevska dvojica — namerava obiskati razne evropske prestolce. Na tem potovanju bi imela priti tudi v Italijo. Obisku na italijanskem dvoru se je pripisovalo morda še največ pomena, kajti že dolgo časa se širijo vesti o zaroki romunskega princa Nikolaja z italijansko princezino Mafalda. Ta rodbinska zveza naj bi še bolj utrdila prijateljske odnose med obema latinskima državama. Nenaodoma pa je romunski zunanji minister Duca naznanil, da izostane obisk na italijanskem dvoru.

Ta vest je vzbudila v italijanski javnosti veliko vznemirjenja, kajti splošno se je domnevalo, da vladajo med obema državama najboljši odnosi. Tisk si je skušal odpraviti razlagati na razne načine. Večina pa se strinja s tem, da je odpoved zakrivila italijanska urgencia za rešitev nekaterih nerešenih gospodarskih vprašanj. Italijanski diplomaciji se je namreč dozdevalo, da je prišel ugodni trenutek, ko lahko uspešno pritisne na romunsko vlado. Nerešena vprašanja bi po mnenju italijanske diplomacije neugodno

vplivala na sprejem, ki bi moral biti nad vse prisrčen.

Med Italijo in Romunijo obstojajo še sledeča nerešena gospodarska vprašanja: 1. Izplačilo romunskih zakladnih bonov, ki jih imajo italijanski državljani (za okoli 100 milijonov lir v zlatu). 2. Odškodnina italijanskim državljanom za razlastitev posestev v Besarabiji od strani romunske vlade. 3. Poravnava dolgov ruskih uvoznikov italijanskim izvoznikom. Glede zakladnih bonov moramo omeniti, da imajo večino istih Francozi in Angleži. Z njimi se je Romunska pogodila glede plačila. Na podlagi istih pogojev se je z Romunijo pogodila tudi manjša skupina italijanskih imeteljev, medtem, ko se je večina imeteljev temu uprla. Kar se tiče druge točke zahtevajo Italijani, da se plača odškodnina v zlatu, kakor Angležem in Francozom in ne kakor romunskim državljanom. K tretji točki moramo pripomniti, da je dovolila romunska vlada svojim trgovcem motorije in italijanski izvozniki so ostali naenkrat brez denarja. Dolg pa znaša pol milijarde lir.

Iz teh podatkov lahko razvidimo, da je hitra rešitev nemogoča. Tudi niso Romuni voljni dati Italijanom vseh onih koncesij, ki so jih dali svojim večjim upnikom Francozom in Angležem. Sicer pa sta že prispela v Rim dva romunska delegata, da uredita ta vprašanja. Veleindustrialec Penescu je izjavil, da bo Romunska poravnala vse svoje obveznosti, da pa mora postopati po nekem enotnem načrtu. Najprej so bila potrebna pogajanja z večjimi upniki in nato z manjšimi. Pogajanja z Angležjo so zahtevala več mesecev in ravno tako tudi pogajanja s Francijo. S Svico pa so pogajanja še v teku. Iz tega je torej razvidno, da ni namen Romunije zavlačevati rešitve predeh vprašanj. Treba je samo potrpljenja in časa.

Ta dejstva dokazujejo, da se je italijanska diplomacija nekoliko zaletela. Njen pritisk na romunsko vlado je bil povsem neumesten in kraljevska dvojica je raje odpovedala obisk, kakor da bi škodovala državnim financam. Tudi so namignili nekateri romunski listi, da se je čutil kralj užaljenega, ker so hoteli italijanski diplomati izkoristiti njegov obisk na škodo romunskih interesov.

Romunska zunanja politika.

Romunski zunanji minister Duca je imel te dni daljši ekspezo o zunanji politiki zadnjega časa. Izjavil je, da vodi Romunska odkritosrčno in globoko miroljubno politiko na podlagi ravnotežja, ustvarjenega po mirovnih pogodbah. Praktično je bila ta politika uresničena z vzdrževanjem tesnih in pristranskih vezi z zavezniki državami in z intimnimi in prijateljskimi odnosi s sosednjimi državami, ki imajo skupne interese. Končno se kaže ta politika tudi v zboljšanju odnosov napram vsem ostalim državam.

Odnosi s Francijo in Anglijo niso bili nikdar boljši. Nerazdružljivo je prijateljstvo do Italije, ki sloni na zgodovinskih spominih in plemenski skupnosti. Odnosi napram Belgiji, Japonski in Zedinjenim državam so prisrčni. Kar se tiče Poljske, stopajo skupni interesi vedno bolj v ospredje, kar je jasno pokazal zadnji kraljev obisk v Varšavi. Skupnost vidikov držav Male antante se je čisto pokazala na zborovanjih Male antante. Zadnja konferenca v Beogradu je pokazala solidarnost vseh treh držav v pogledu vzdrževanja srednjeevropskega reda. Pripravljala se ureditev gospodarskih odnosov s Češkoslovaško. Tudi skuša vlada urediti dolžne in cerkveno vprašanje banaških Romunov.

Prijateljski odnosi obstojajo tudi napram nevtralnim državam. V skupnosti plemenit leži razlog za prijateljske odnose s Španijo. Najzanimivejša je njegova izjava glede Grške. Romunska želi, da bi postala Grška pravi činitelj miru na Balkanu in tvorila močno in konsolidirano državo. Romunska se ne namerava vmešavati v grške notranje razmere. Tudi z bolgarsko bodo obstojali prijateljski odnosi pod pogojem, da bodo spoštovane pogodbe in mir na Balkanu. Vzpostavijo se tudi dobri sosedni odnosi z Madžarsko, ako se vzdrži trendistične propagande. Po ratifikaciji lausanske mirovne pogodbe so bili vzpostavljeni redni diplomatski odnosi s Turško.

Romunska želi, da bi se zboljšali odnosi z Nemčijo, kar je odvisno od povojne rešitve reparacijskega problema. Odnosi z Rusijo še niso normalni. Romunska želi, da spravi svojo politiko v sklad s smericami in cilji Društva narodov.

V pogledu narodnih manjšin je vlada zelo liberalna; vendar pa naglašja, da nimajo narodne manjšine samo pravic, marveč tudi dolžnosti.

: Uradniške plače bo zvišala Nemčija, kot poroča »Vossische Zeitung«. Nemška vlada je sklenila, da se povjšajo temeljni prejemki uradništva za 15 odstotkov, poleg tega pa še rodbinski prispevki, stanarina in dr. toliko, da bo zvišanje 1. aprila, ko stopi v veljavo, doseglo skupaj 20 odstotkov sedanjih prejemkov.

: Francoska poslanska zbornica bo štela 584 poslancev. Iz Pariza javljajo, da je zbornica sprejela predlog, po katerem je določeno število poslancev na 584.

Fran Erjavec:

Podpiranje brezposelnosti in zavarovanje za brezposelnost

Ce se ozremo na oblike in sisteme podpiranja brezposelnih, tedaj vidimo, da so jih po različnih kulturnih državah preizkušali že nešteto, ki so se potem v praksi tudi najrazličnejše obnesli. Preobširno bi bilo opisovati jih tu podrobneje, zato naj sledi tu le kratek pregled onih tipov, ki so bili pred vojno po severnih in zapadnih državah najbolj znani in najbolj razširjeni:

I. Sistemi, ki temeljijo na dobrodelnosti:

1. stari amsterdamski sistem,
2. stari bruseljski in draždanski sistem,
3. antverpenski in monakovski sistem,
4. žirski in bazelski sistem;

II. sistemi, ki temeljijo na zavarovanju za brezposelnost:

5. danski sistem ločenih blagajn za brezposelne,
6. norveški in haški sistem podpiranja potom sindikatnih blagajn,
7. holandski sistem subvencioniranih brezposelnih blagajn,
8. bazelski in badenski sistem (kombinacija bernskega in starokölnskega sistema),
9. novi kölnski sistem,
10. gentški sistem,
11. angleški sistem popolnoma državnega zavarovanja;

III. sistemi, ki temeljijo na uva-

12. štrasburški sistem oddajanja javnih del neorganiziranim brezposelnim delavcem,
13. milanski sistem delavskih hiš za neorganizirane brezposelne (=Umanitaria):

IV. sistemi, ki temeljijo na principu hranjenja:

14. gentški sistem subvencij neorganiziranim brezposelnim hranilcem,

15. bolonjski sistem posebnih blagajn za hranilce;

V. sistemi, ki so navezani na posredovalnice za delo:

16. štrasburški sistem blagajn za brezposelne pri posredovalnicah za delo,

17. berlinski sistem,

18. novi angleški sistem izplačevanja pri-

spevkov brezposelnim za iskanje dela pri posredovalnih uradih;

VI. sistemi, ki temeljijo na sodelovanju z delodajalci:

19. sistem Roubaix,

20. novi sistem podpiranja brezposelnih iz fondov, v katere prispevajo delodajalci in država.

Med vojno in po vojni se je izoblikovalo po raznih državah še celo vrsto drugih sistemov, prilagojenih izrednim vojnim ali povojnim prilikam, ki pa niso bolj ali manj vsi začasni in zasilni značaj, radi česar jih ne moremo upoštevati kot rednih oblik podpiranja brezposelnih.

Ze iz prejšnjih izvajanj je razvidno, da mora biti končni cilj vsakega socijalnega politika, zlasti pa seveda delavstva samega uvedba splošnega državnega zavarovanja za brezposelnost, kakor ga ima Anglija. Po navedenem angleškem zakonu so zavezani k zavarovanju vsi nad 16 let star delavci določenih kategorij, ki imajo manj kot 160 funtov šterlingov letnih dohodkov, tako, da je bilo že pred vojno prisilno zavarovanih okroglo 2,5 milj. delavcev, prostovoljno pa nad 900 tisoč. Po vojni so razširili to zavarovanje še na druge kategorije, tako da je število zavarovan-

cev še izdatno naraslo. Za zavarovanje plačujeta delojemalec in njegov delodajalec gotove tedenske prispevke, k dotičnemu fondu pa prispeva tudi država redno subvencijo v znesku ene tretjine po zavarovanih vplačane vsote ter krije tudi vse upravne stroške. Ze po enotedenski karenčni dobi ima brezposelni zavarovavec pravico do tedenske brezposelne podpore, a največ 15 tednov v dobi enega leta, in sicer tako, da odpade na vsakih pet tednov plačevanja zavarovalnih prispevkov kvečjemu en teden podpiranja. S tem se bistveno omeji podpiranje opetovano brezposelnih delavcev. Poleg tega imajo pa pravico do podpore le oni, ki jim državna posredovalnica za delo ne more preskrbeti primerneega posla, toda niso dolžni sprejeti dela v podjetjih, ki so zapletena v delavne boje ali pa sprejeti delavskih pogojev, ki bi bili slabši od normalnih. Pravico do podpore izgube tudi oni, ki so zakrivilo svojo brezposelnost sami. Zelo smotreno skuša angleško zavarovanje okreptiti tudi interes delodajalcev in delojemalcev samih na zavarovanju in izbegavanju brezposelnosti. V to svrhu dobi delodajalec konec leta povrnjeno eno tretjino vplačanega prispevka, če je zaposlil zavarovanca vsaj 45 tednov v letu, če pa v slučaju krize delavcev ne odpušča, temveč skrajša delavni čas, se mu povrnejo vsi vplačani prispevki. Delavec lahko po 500 zavarovanih tednih in po 60 starostnem letu zahteva nazaj ves vplačani prispevek z 2,5% obrestmi in se mu odtegnejo le eventualno izplačane podpore. V slučaju smrti imajo pravico do te povrnitve dediči. Tako je združena z dolžnostjo zavarovanja tudi vzgoja k hranjenju. Vsa organizacija je tesno zvezana na posredovalnice za delo in strokovne organizacije. Poleg tega pa država tudi intenzivno podpira zavarovanje po gentškem sistemu, zlasti v onih strokah, za katere ni uvedeno prisilno državno zavarovanje.

Drugi, tudi precej zadovoljiv sistem zavarovanja za brezposelnost se je izoblikoval že v prvem desetletju tekočega stoletja na Danskem in Norveškem, kjer so nositeljice zavarovanja posebne, zakonito priznane in urejene ter od države subvencionirane blagajne za brezposelne. To se nahaja po veliki večini v okviru strokovnih organizacij, pri katerih upravi intenzivno sodelujejo tudi večine. Tam predpisujejo in pobirajo prispevke blagajne, država jim pa povrne eno tretjino izplačanih podpor, toda od tega prispevka iztirja dve tretjini od občine, v kateri je brezposelni zadnjega pol leta prebival. Tako je bilo na Norveškem že leta 1911. zavarovanih nad 50.000 delavcev, na Danskem pa istega leta v 48 blagajnah 89.000 oseb; dohodkov so imele danske blagajne tega leta 2.640.000 K (od tega delavskih prispevkov 1.492.000 kron) in izdatkov 2.216.000 K. Poleg tega je pa na Danskem država lepo uredila tudi posredovanje dela, ki vodi kontrolo brezposelnih in celo reciprociteto v brezposelnem zavarovanju z drugimi državami. Seveda je pa dansko-norveški sistem dobro izvedljiv le v onih državah, oziroma vsaj le za one stroke, ki imajo res dobre strokovne organizacije, česar pa pri nas žal še nimamo. Sploh niso dobre strokovne organizacije le najslabša gospodarska in prava opora delavstva samega, temveč tudi najvažnejši organ, na katerega morajo tudi občina, pokrajina in država opirati organizacijo svojega socijalnega skrbstva, zato si dobrih strokovnih organizacij ne bo želel le delavski voditelj, temveč tudi vsak resen socijalni politik. One so izvršile že doslej na polju skrbstva za delavstvo neprecenljivo delo, zato tudi javna socijalna politika ne bo mogla pogrešati njihovih izkušenj, strokovnega pogleda in strokovnega sodelovanja.

(Dolge prihodnjile.)

Dnevne vesti.

Ljubljana, 25. marca.

— V svoji pregovorni zlobi ne more in noče »Jutro« razumeti, da je »Narod. Dnevnik« neodvisen list, kateremu je blagor naroda in države stokrat važnejši, ko pa interes kake stranke. Zato presoja »Narodni Dnevnik« vse dogodke z narodnega, ne pa s strankarskega stališča, zato se ravna le po programu, ki ga je objavil v svoji prvi številki. Če pride pri tem v konflikt s kakšno stranko, potem zadene krivda stranko, ne pa »Narodni Dnevnik«, zakaj stranka je bila v nasprotju z nacionalnim interesom. Tega našega stališča »Jutro« seveda ne razume in ne bo nikdar razumelo, ker je čisto v službi stranke in sicer tako zelo, da si celo ne sme dovoliti kritike o Trboveljski premožnosti družbi in drugih slično »nacionaliziranih« podjetjih.

— »Slovenec« pravi, da je edino »radikalni« »Narodni Dnevnik« stvarno odgovoril na njegove članke o klerikalizmu. Prav obžalujemo, da ni »Slovenec« na naš članek odgovoril stvarno, ker potem bi znal vsaj to, da je »Narodni Dnevnik« neodvisen politični list, kar »Slovenec« ni.

— Zveza duševnih delavcev v Sloveniji. Na ustanovnem obnem zboru 30. decembra 1923 izvoljeni odbor ZDSDS se je konstituiral na seji 18. januarja sledeče: preds. univ. prof. dr. L. Pitamice, 1. podpreds. dr. pravnik dr. I. Jančič, 2. podpreds. župn. F. S. Finžgar, blag. inž. L. Novak, tajnik dr. M. Pivec, odb. prof. dr. D. Lončar, univ. I. Laurin, odb. dr. I. Gorčan, sodni svetnik A. Lajovic, zdravnik, dr. I. Pintar, univ. prof. dr. M. Vidmar. Prva naloga, ki si jo je postavila ZDSDS je dati inicijativno, da se ustanovijo slične zveze pri Hrvatih in Srbih, predvsem v Zagrebu in Beogradu in da skupno z njimi omogoči ustanovitve državne zveze za celo našo kraljevino. Zakaj šele ta državna zveza more biti vključena v Internacionalni zvezi (Confédération Internationale des Travailleurs Intellectuels), ki ima svoj sedež v Parizu. Da bo mogla ZDSDS izvršiti svoje naloge je potrebno predvsem, da združi v sebi vsa društva in vse skupine v Sloveniji, čigar člani so duševni delavci. Društva, ki so do zdaj vključena v ZDSDS predstavljajo le del njih, ki bi po svojem značaju vanjo spadala. Naj bi se ona, ki so še zunaj, zavedala, da more le močna skupna fronta vseh duševnih delavcev pripomoči do zaželenega uspeha. Priglasitve je treba nasloviti na »Zvezo duševnih delavcev v Sloveniji«, Ljubljana, Kongresni trg 7 (pisarna »Slovenske Matice«).

— Naše ambulance in pobiranje pisem iz poštne nabiralnikov. Ljubljanski trgovci nam piše: Kar obstoji naša miada država, imamo do malega vse trgovske stike s Hrvatsko in Slavonijo, Bosno in Hercegovino, Dalmacijo, Crnogorijo, Makedonijo, Staro Srbijo, Banatom, Bačko in Baranjo. Vzdržuje se med Slovenci ter Srbi in Hrvati življenjski pismeni promet. Isto tako je pretežno množina naših pošiljatev naslovljena v zgoraj omenjene države. Prevažanje pisemskih in paketnih pošiljk oskrbujejo — kakor smo se na pošti informirali — ambulanci Ljubljana-Beograd 3, ki odhaja iz Ljubljane ob 17. uri, ter Ljubljana-Brod 91, ki odhaja z glavnega kodovoda ob 18. uri. Vsled tega želimo, da bi se pobirala pisma tudi ob pol 13. in sicer po vsem mestu, kakor se je to vršilo pred vojno. Z ozirom na zgoraj omenjeni potujoči pošti je popoldansko pobiranje pisem še posebne važnosti. Sicer se pisma pobirajo tudi popoldne, žal, da samo v bližnji glav. pošte. Zato mora mnogo ljubljanskega občinstva, ako hoče, da gre njegova, v južne in vzhodne dežele namenjena korespondenca še isti dan najugodnejše naprej, nositi pisma v poštne nabiralnik na glavni pošti, a dnevna pota na pošto namesto do bližnje poštne skrinice so za občinstvo izguba časa, a čas je zlato. Želimo, da se tudi popoldansko pobiranje pisem vrši v istem obsegu kakor popoldansko in večerno.

— Gradbeno akcija zagrebške mestne občine v letu 1924. Zagrebška mestna občina se je odločila, da bo tekom letošnjega leta zgradila 42 zaslišnih stanovanj, ki so proračunjena na 1 milijon dinarjev, dalje za 10 milijonov dinarjev novo ljudsko šolo in še razne druge preizidave na že obstoječih mestnih podjetjih. Skupni trošek za gradbeno akcijo v Zagrebu bi znašal za letošnje leto 20 milijonov dinarjev.

— Izseljeniška statistika v naši državi. Izseljeniški komisariat v Zagrebu javlja, da se je v mesecu januarja izselilo iz naše države 2192 oseb, med temi 1323 moških in 869 ženskih. Po poklicu je bilo kvalificiranih 165, nekvalificiranih 720, poljedelcev 690, svobodnih poklicev 33 oseb in otrok 644. Od izselencev je odšlo v Združene države ameriške 668, v Kanado 28, v Brazilijo 118, v Argentino 347, v Chile 15 in v ostale zem-

lje v Ameriki 16 oseb. Po pokrajinah so izseljenici razdeljeni tako, da odpade na Srbijo 54, Vojvodino 1376, Crnogorijo 9, Hrvatsko in Slavonijo 403, Dalmacijo 202, Slovenijo 122 in Bosno in Hercegovino 27 oseb.

— Palača srbskega patrijarhata v Beogradu. Te dni se bo pričelo v Beogradu zidavo nove palače srbskega patrijarhata. V palači bodo nastanjeni razni muzeji, biblioteka in teološka fakulteta. Za zidavo je dalo ministrstvo ver na razpolago primorno svoto. Palača bi naj bila dograjena do konca t. l.

— Zdravilišče za otroke v Crikvenici. Ministrstvo za socialno politiko je otvorilo v Crikvenici novo zdravilišče za rahiitidne in škrofulozne otroke. Zdravilišče je nameščeno v deškem domu Ladislav. V domu je prostora za 52 dečkov in 32 deklic.

— Dan treznosti. Jugoslovanski abstinenčni savez priredi v dnevi od 7. do 13. aprila po celi državi velike antialkoholne manifestacije. V Sarajevu se bo pri tej priliki otvorila protialkoholna razstava.

— Opozorilo izselencem. Izseljeniški komisariat v Zagrebu opozarja izselence, da se v svojih dopisih nikdar naravnost ne obračajo na konzulate, ampak naslavlajo vloge preko lokalnih oblasti, ki jih bodo opozorile, v kakšni izmeri morajo plačati takšno pristojbino. Kdor pošlje vloge na konzulat brez zadostne opreme s koliki, zastojni čaka na odgovor, ker se nezadostno kolikovanje vloge sploh ne rešujejo. Končno se izselence, ki so namenjeni v Severno Ameriko, opozarja, da potrebujejo pri izdaji potnih listov dvoje izvodov zdravniškega spričevala.

— Koliko je avtomobilov v Jugoslaviji. Po češki statistiki odpade v Jugoslaviji na 7250 prebivalcev 1 avtomobil. V Beogradu samem odpade en avtomobil že na 120 prebivalcev. Značilno je, da pri nas v državi sami nimamo točne statistike o številu avtomobilov in se naše statistike sestavljajo v inozemstvu.

— Nemške filmske družbe na našem Jadranu. Te dni je priselja v Split berlinska družba filmskih igralcev »Aafa«, ki obstoji iz 12 oseb. V Splitu in v okolici bo igrala družba napravila več filmskih posnetkov. V Dubrovniku bo prišla filmska družba »Justice« iz Berlina, ki bo v prelepi dubrovniški okolici napravila prav tako več filmskih posnetkov.

— Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da je ravnokar prejela naročene velikončne razglednice, umetniško delo našega priznane umetnika gosp. A. Koželja. P. n. podružnice, trgovine in prijatelje družbe vabimo, da jih naroče v pisarni C. M. družbe v Ljubljani. Cena 1 Din.

— Corrigendum. Da se ne bode »Socialno-zavarovalna bremena nar. gospodarstva« napak razumevala, popravljamo: 1. v odst. čitaj: dr. Korkisch; 2. v drugem odst. 7. vrstici vstavi za besedo zanimajo: kako si zamisla zakon; 3. v 5. odst. čitaj v 2. vrstici za besedo vir: ki krije; 4. v 9. odst. 4. vrstici čitaj: kapitalna kritična; v zadnji vrstici pa: bremen za splošnost; 5. v 10. odst. 4. vrstici čitaj: kapitalno-kritični; 6. 13. odst. prične pravi: Dočim pa ima rešiti Avstrija v pravnju soc. bremen le eno fazo; 7. v 15. odst. si misli za besedo imobilizirana; popodpije (mesto vejice); 8. v zadnjem odst. čitaj: 4% (ne 40%) obrestnega elementa.

Ljubljana.

— Sadijsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani je priredilo v petek zvečer ob 8. uri v fizikalni dvorani moškega učiteljskega predavanja o vzgoji trt in pridelkov plemenitega namiznega grozdja. Predaval je g. nadzorik Gombac. Kakor je na naših malih mestnih vrtovih treba z vsjo skrbjo in previdnostjo gojiti sadno drevje raznih vrst, in pri tem upoštevati vse okoliščine, ki zadevajo predvsem omejen prostor, prav tako je treba računati s temi okoliščinami pri vzgoji trte. Navadno gojimo na naših meščanskih vrtovih trto v spirali ali kordoni. Pripravne zato so razne žlahtnine, kakor bela, rdeča, diamantna, muškata, kraljeva in peteršilova žlahtnina. Nadalje se goji tudi damascener, kalabrez, genovežan, zgodnji plavi burgundec, madejalec, (francoska vrsta) portugalka, svilenska, avgustana itd. Te vrste se sadijo navadno ob zidovih, ob verandah in v zatijih zaprtih vrtoev, ki so obrnjeni proti jugu. Ako si hočemo pridobiti lepo namizno grozdje, je potrebna zato skrbna negovanja trte tudi poleti, ter v vsakem slučaju umetno postopati, in sicer na ta način, da se odstranijo vsi nepotrební in šibki poganki, kasneje tudi nekaj slabih grozdčikov, kateri po nastavi zaroda zmanjšajo v gotovih presledkih množino jagod na pozameznem grozdju. Tako imenovano obročkanje se mora brezopojno izvršiti. Zanimiva je vršitev oploditve posameznih

cvetov. Trta ima namreč tri različne cvetove in sicer moške, ženske in mešane cvetove. Slednjih je največ in so najvažnejši, dočim je oploditev samo ženskih cvetov odvisna od vremena in pomešanja raznih drugih cvetov, so moški cvetovi popolnoma neoplodljivi. Med zadnje spadajo le ameriške trte, ki služijo večinoma za podlago evropskim trtam, na katere se pocepijo. Za časa škropljenja in gnojenja trte je treba postopati z vsjo previdnostjo, kajti trta je, kakor znano, zelo občutljiva rastlina.

— Predavanja se je udeležilo precejšnje število interesentov, ki so vseskozi zanimivemu predavanju s pozornostjo sledili.

— Pogreb umrlega gostilničarja in posetnika g. Franca Škofa se vrši danes popoldne ob štirihi v Rečne ulice, št. 8 na pokopališče k sv. Križu.

— Radi prepovedanega povratka v Ljubljano so aretirali postopača Franca Volfa iz Most.

— Okradena gugalnica. Lastniku gugalnice v Lattermanovem drevovedu Francetu Gajšku je bilo ukradeno 8 suhih zajčjih kož in dva bobna iz medij skupni vrednosti 860 Din. Gajšek je takoj osumil nekega brezposelnega delavca Viktorja Kocjančiča iz Dobrunj. Ni ga pa ovdoli, marveč ga je šel sam iskat. In res ga je srečal pred pošto, ga pograbil in peljal na policijo.

Celje.

— Predavanje. Sokolsko društvo v Celju priredi v soboto 29. t. m. javno predavanje. Predava prof. Josip Jeraš iz Ljubljane »o umiku čez Albanijo leta 1915«. Predavanje bo zanimivo in je tudi v Ljubljani vzbudilo splošno pozornost. Vstop k predavanju je brezplačen.

— Nova obrt. V Prešernovi ulici je

otvorjena nova brusarska obrt z električnim obratom.

— Elektrifikacijska dela se po našem mestu pridno nadaljujejo. Na hišah se napravljajo priprave za električno napeljevanje. Upati je torej, da dobimo že v bližnjem času moderno razsvetljavo po ulicah, kakor tudi zadostno množino toka za razna obratstva in druga podjetja.

— Na celjskem trgu je zadnje čase dovolj jaja na razpolago. Prodajajo se komad po Din 1.25—1.50. Tudi mleka, katerega je zadnje zime vedno primanjkovalo, je letos dovolj. Pojavilo se je zadnje dni tudi »raznih pomladanskih salat kakor motovilca in dr. Krožnik solate se prodaja po Din 1.50.

Iz raznih krajev.

— Predaja odmetnikov v Črni gori. Tekom t. m. se je predalo več odmetnikov: lastem v Črni gori. Med njimi so bili tudi, na katerih glavah je bila razpisana nagrada 100 tisoč dinarjev. Po raznih vesteh se predaja črnogorski odmetniki radi tega, ker jim je Italija ustavila izplačevanje denarnih podpor. Med odmetniki se je javil policiji tudi dr. Vukašin Marković, ki je bil v odmetništvu cela 4 leta in Radoš Vlahović, na katerega glavjo je bilo razpisanih 30.000 dinarjev.

— Zopet harakiri. Pred dnevi smo poročali, da se je v Beogradu končal življenjski ugoden slučaj Deanovič na »ta način, da si je z britvijo prežgal trebuh vsi del tega, ker je moral kot porok plačati zapadli meniko v znesku 30.000 Din. Sedaj se poročajo tudi iz Podgorca, da si je 82letna »krtorja Kovač pretekla dni prežgala z britvijo trehuh. Viktorija Kovač je umrla tekom dveh ur nato. Zakaj si je Kovač vzela življenje, ni znano.

Vesti iz Amerike.

— Letno poročilo o delovanju SHS konzulata v New Yorku. Leta 1923 je rešil konzulat 24.036 spisov. V oddelku za potne listine se je uradovalo v 13.544 zadevah in je bilo na podlagi zakona o takšah inkasiranih 55.382 dolarjev. Komisariat je v letu 1923 izposloval razna izplačila zapuščin, kompenzacij, zavarovalnih po umrlih in smrtno nesrečenih v znesku 219.332 dolarjev, katerega svota je bila poslana potom ministrstva notranjih zadev zakonitim dedičem. Izplačila se razdele tako-le na pokrajine: Srbija 10.295, Hrvatska 141.180, Crna gora 8312, Slovenija 14.405, Vojvodina 8789, Dalmacija 14.982 in Bosna in Hercegovina 20.827 dolarjev.

— Baloković v Chicagu. Znani hrvatski virtuozi na gosli Vlado Baloković koncertira v Chicagu v sokolski dvorani dne 30. t. m. Med čikaškimi Jugoslavlani se vrši velika agitacija, da bo koncert kar najbolje obiskan. Sokolova dvorana ima prostora za 1100 oseb.

— Ameriški Srbi za spomenik Wilsona. Dobrodružno društvo »Srbobran« je sklenilo, da daruje 200 dolarjev za sklad za postavitve spomenika Wilsonu. Spomenik bi se naj postavil v Beogradu.

— Ponesrečeni Slovenci. Kakor poroča »Glas Naroda« se je v rudniku v Castle Gate, Utah ponesrečilo šest Slovencev. Imena vseh ponesrečenih Slovencev niso znana in se ve le za tri, t. j. Gregorja Slugo, Andreja Kompara in Aleksa Patrika. Vsega skupaj se je ponesrečilo 173 premožarjev. Ostali ponesrečenci so večinoma Grki, Italijani in Angleži. Za reševanje ponesrečenih se je posebno trudil Slovenec Križak. Ponesrečenci so večinoma očeti velikih družin.

Dopisi.

— Ptuj. Društvo stanovanjskih najemnikov podružnica Ptuj ima v soboto, dne 29. marca ob 7. uri zvečer v prostorih Narodnega doma svoj redni letni občni zbor. Ker se bo razpravljalo tudi o stanovanjskem zakonu, je dolžnost vsakega najemnika in podnajemnika, da se tega zborovanja sigurno udeleži. Na zborovanju poroča delegat iz Ljubljane. — Odbor.

Planinski dan v Kranju.

— Včeraj je bilo v Kranju zborovanje gorenskih planšarjev, katero je sklical agrarni komisar dr. Spiller-Muys. Zborovanja, ki se je vršilo v mestni posvetovalnici, se je udeležilo nad 300 planšarjev iz različnih gorenskih občin.

— Prvi je govoril g. dr. Spiller-Muys. Povdarjal je, da se pri nas vse prenaša znanjamo za povzdigo planšarstva, tega za našega gorenskega kmeta velevažnega premoženjskega vira. V naših planinah je treba nujno izvesti melioracijo. Važnost planin za vzgojo plemenske živine je neprecenljiva. Slovenija bi morala biti rezervar za izvoz živine. Ker tedaj naše planšarstvo ni na oni stopnji, na kateri bi po svoji sposobnosti moralo biti, je nujno potrebno, da se pri nas ustanove posebni planšarski tečaj, na katerih bi se interese poudili o uspešni melioraciji našega planinskega sveta, nadalje o izboljšanju tal, o planšarskem stavbarstvu, pridelovanju krmil, o gojenju planinskih travnikov, o umni zreji planinske in mlečne živinske pasme, o oskrbi hleva, dalje o upravi planin ter o pastirstvu. Prav tako bi bilo potrebno, da se ustanovi gorenska kmetijska šola, ki bi gojila planšarstvo.

— Planinski nadzornik g. inž. Presel je poročal, da je bila v preteklem letu dobra pašna letina. Posestniki se pritožujejo, da primanjkuje pašne za število naše živine in zahtevajo, da se planine razširijo na račun goveda.

— V preteklem letu je bila živina na planinah v splošnem zdrava. Nežvoga je bila precej, deloma radi nepazljivosti pastirjev, deloma radi slabih potoev. Bilo bi umestno, da se uvede medsebojno zavarovanje živine, kakor imajo to v Švici. Kroniko nezdov izpopolnjuje trije slučajji požara. Koče na Spodnji Krki, Vodicah na Gorenskem in Loka na Stajerskem so pogorele.

— Pašna najemnina je bila zelo visoka. Za normalno govejo živino se je zahtevalo za pašno dobo 100 do 120 Din, za junca 60 do 70 Din, za ovce 30 do 45 Din in za konja 25 Din na teden.

— Najvažnejša občina za planšarstvo je Srednja vas v Bohinju, ki obsega 25 planin. Vseh 25 planin nudi dovolj sposobnosti za umno planšarstvo, vendar tega planšarji ne vidijo. Dasiiravno je produktivnost planin od narave zelo ugodna, je vendar njihovo gospodarsko stanje žalostno zelo nepopolno. Razkosanje skupne lastnine je dovelo do nazadovanja v gospodarstvu. Predvsem je prebivalstvo zapeljivalo od poljedelstva lahko dosegljiv navidezen dobiček pri lesni trgovini in se je pri tem pozabilo na gospodarski pomen planin. Planinska pota so danes v takem stanju, da nikakor ne morejo služiti svojemu namenu. Le tam, kjer taka pota služi tudi za izvoz lesa in sosednih gozdov, so nekoliko boljše. Sicer pa srečamo povsod samo navadne steze, za katere se jako malo skrbi. Po takih potih se naravno ne more dovolj racionalno odvažati tudi sirarskih in mlekarjskih izdelkov. Povsod manjkajo zvezne poti, celo za gonjo živine na pašo in napajanje. Prav tako nimamo zadosti planšarskih stavb, kakor koč, hlevov, krtih stajališč za živino. Zelo redke so še v naših planinah gnojne jame in naprave za odtok gnojnice. Preskrba vode je tudi zelo pomanjkljiva. Planinskih senožen, kjer bi se kosilo in pridelovalo hlevno krmno na planinah, sploh ni. V naših planinah so prostori, kateri so vsled pomanjkljive pazljivosti posestnikov prišli v tako stanje, da danes tamkaj raste nizko grmičje, resje in druge za hrano živini neprimerne rastline.

— Če govorimo o melioraciji našega planšarstva, tedaj ni zadosti, da zahtevamo od države zadostnih subvencij v denarju, marveč si moramo sami z vsjo intenzivnostjo

prizadevati, da z lastnimi rokami in lastno poštenjavnostjo dovedemo naše planšarstvo na ono stopinjo, kamor spada.

— Nato so sledila poročila okrajnih načelnikov planinskega društva za kamniški okraj. Vsi so izjavili svoje težnje, ki so se v splošnem koncentrirale v tem, da je treba nujno graditi planin, vodnjake, popravljati meje, graditi koč, trebiti zarasle pašnike in so v ta namen predlagali, naj država dovoli tako subvencijo, s katero se bo dalo v melioraciji planšarstva res kaj doseči. Nadalje je prišlo med posameznimi načelniki do ostre debate radi sporov posameznih občin glede planinskih pašnikov.

— K besedi se je oglasil tudi g. župnik Piher, ki je naglašal, da tu ni dovolj, ako se zahteva samo podpora ali kredit, treba je prijeti z lastnimi rokami za delo, ako hočemo v planšarstvu kaj izboljšati. Govoril je že g. svetnik Rohman od Kmetijske družbe, ki je predlagal, naj se planšarji organizirajo v planinskih odsekih, kateri naj bi bili pod okriljem Kmetijske družbe.

— Sklenjeno je bilo, da se planinski odbor na novo konstituirajo in sicer na ta način, da bo v odboru polovico voljenih, a polovico od agrarne oblasti imenovanih članov.

— Lepo uspelo zborovanje je bilo zaključeno ravno ob 12. uri.

Sport.

— Ilirija : Varaždinski Š. K. 10 : 0 (5 : 0).

— Ilirija : Miklavčič—Dolinar, Beltram—Grlic, Lado Z., Milan Z., Zupančič L., Učak, Oman, Pamer, Vidmajer.

— V. Š. K. : Ljubek—Petrovič, Miščin—Grims, Ehrmann, Marković—Milič, Bombek, Imenšek, Bistrovic, Milinarič.

— Pred okoli 500 gledalci je igrala Ilirija včeraj svojo drugo tekmo v tej sezoni. Dosegla je zopet lepo in tudi v polni meri zaslužen zmag. Tudi v repriži je svojo nadkriljavo igro dovolj jasno dokumentirala svojo dobro formo. Trener Pammer je sprejel možnost v prav dobro kondicijo, v kateri se bo, kakor upamo, uveljavilo tudi napram močnim nasprotnikom. Iliriji je bila, kot kompletni, vigrani celoti zmaga že naprej zagotovljena, vendar je tudi proti temu nasprotniku, ki bi ga lahko podcenjevala, igrala od kraja pa do konca z elanom in poštenjavnostjo. Če bo obdržala to lastnost tudi tekom cele sezone, moremo od nje še veliko pričakovati. Tudi v igri posameznikov je I. zadovoljevala. Semintja ga je kateri »polomili«, in to je vsled prevelike vneim ambicije. Le mladi Milan Z. je kvaril dober vtis. Od posameznikov se je najbolje odlikoval Oman, ki je igral v veliki formi. Tudi Vidmajer, osobito pa Pammer sta z nekaterimi finisami podčrtala svojo posebno noto ter prišla do efekta. Splohi je bila v napadu, kot najboljšem delu moštva, leva strana s centerjem bolja od desne. Krilska vrsta na višini kot vedno. V dobri obrambi je igral Dolinar glavno vlogo.

— O Varaždincih, ki so napravili vtiš netreniranega moštva, se ne da veliko povedati. So zelo simpatični, fair, poštenjavnost, to pa je že skoraj vse, kaj njihov repertoar je zelo skromen. Omejena vrednost sta le srednji krilec Ehrman in levi branilec, kvečkemu se vratar, ki je za svoje zmognosti dovolj brnil. O kakem sistemu, taktiki in tehniki gostov ni govora.

— Ilirija je prevzela vodstvo že takoj v pričetku ter je tudi obdržala s prav malimi presledki do konca. Kljub temu, da je bil nasprotnik zelo šibek, je stal sportni nivo igre dosti visoko. Domačini so igrali v res lepem stilu in lepe solo-akcije in kombinacije ter poštenjavnostna defenzivna igra so napravile igro zelo zanimivo in publiko. Da je prišla tudi golov-žreba publika na svoj račun, pač najbolj priča dvostraničen rezultat. Gole so zabil Oman 4, Učak in Pammer po 2, Vidmajer in Milan pa vsak enega. — Gostom se je tudi nudila prilika doseči iz »11 m« časten gol, je pa niso znali izbrati.

— Sodil je g. Beneš zelo površno in slabo. Poleg spregledanih handsov, houtov, offsidov je napravil tudi to napako, da je pripoznal en gol, ki je padel iz najčistejših off-side pozicije.

— M. K. Jugoslavija na Olimpijadi. Na pariski olimpijadi nastopi Jugoslavija v 10 konkurencah in to: nogomet, lahkootletika, atletika, plavanje, kolesarstvo, gimnastika, tenis, foret in sabljanje.

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Ne gre za to, kdo je izvečal zbor in zakaj je dirigiral dr. Cerin. Koncert sam po sebi je dejstvo, ki zasluži našo pozornost. Jedro vsega dela so zbori in je zbor »Gl. Matice« siljajo obvladati. Posamezni glasovi so bili v dobrem razmerju, sopran čisti, plemeniti, alti kremeniti, tenorji diskretni, basji zaokroženi, polni, temeljiti, ensemble kot zlit, niansiranje točno, naravno, intonacija čista, vokalizacija pravilna. Nadvse krasen je bil tretji del »Eja Mater, pronical je na dno srca, ako je srce razumelo lepoto tega dela. Veličasten je bil vokalni stavek na koncu sekvence, a »Amen« je kronal in končal krasno skladbo. Med zbori so bili razni soli, dueti, kvarteti in tudi moški zbor je imel svojo ulogo.

— Solisti niso bili oratorijski, temveč operni pevci, ter je vsak zase odgovoren za svoje petje. Vendar pa se moramo spomniti umetniške sposobnosti g. I. Betetta, ki tako v operi kakor v oratoriju obvlada svojo nalogo ter se odlikuje z lepo zaokroženim, polnim, plemenitim glasom in nenavadno resnostjo pri umetniškem izvajanju.

— Orkester ima v tem Dvořakovem delu podrejeno ulogo spremljevalca ter je to ulogo dobro in korektno rešil. Dr. Cerin, dasi ravno je bil šele v zadnjem času naprošen, da dirigira, je popolnoma usadovoljil ter je ravnal z vsem aparatom z velikim razumevanjem in spretnostjo.

— O samem Dvořakovem delu mi ni treba govoriti, ker je splošno znano. Nekaterim je delo zato manj všeč, ker je popolnoma jasno in prozorno. Tem je ljubši vsak hipermodern nestvor, kakor pa klasična glasba. Toda hipermodernizem čaka usoda secelje, v klasična dela so bila in bodo vedno lepa.

— Nejedly, Bedřich Smetana, 1924. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena z poštnino Din 31. Za stoletni jubilej velikega glasbenika je izdala Tiskovna zadruga spo-

minski spis, ki je pravkar izšel v jako lični obliki in opremi. Z njim smo se Slovenci oddolžili manom velikega Čeha, čigar Prodana nevesta in druge opere so nas ponosno navduševale. Poleg živopisna prinaša knjiga popis vseh Smetanovih del. Vsem čestitcem Smetanovim in prijateljem glasbe Nejedlyovo delo toplo priporočamo.

— »Hanice pot v nebesa« v mariborskem Narodnem gledališču.

— Hauptmannova odrska pesnitev »Hanice pot v nebesa« je izredno delo tega velikega nemškega naturalističnega dramatika, ki ne spada prav nič v okvir ostalih njegovih del. Tu je avtor pomešal realnost z vizionarnostjo, resnico s sanjami in naravnost s simbolistiko. Radi tega je delo nekako neenotno in menda je to tudi bil vzrok, da je režiser g. Kovič pri svojem delu malo zašel na zverženja pota. O premijerji, ki se je vršila v soboto na našem odru ne moremo reči, da je bila ravno vzorna. Naša mariborska drama stopi visoko in smo to tudi vsled odkritja povedali, zato moramo tudi takrat, kadar je kaka vzporeditev slabša, biti odkritosrčni in to priznati.

— V prvi vrsti začetek! Ko je bila gđ. Petkova (Tulpa) še sama na pozornici, je slo, ko pa so prišli še gđ. Savinova (Hedviga), g. Kokot (Hanke) in g. Kovič (Pleške), se je resna igra spremenila v burko, ki je vplivala prav neprijetno. Preveč pretiravanja, preveč hripja, preveč rezkega vpitja. Kako vse drugačen vtis bi napravila umerjenejša, resnejša, toplejša podajanja! Drugo je godba. Glasbene točke bi se ne smele podajati kot koncert, ampak kot glasbena ilustracija k knjižnim sanjam; torej vse bolj tiho, bolj daljno. Nastop angelov bi moral biti bolj vizijonaren, ne pa tako realen, da se vidi, kako so krila na hrbtu privržana. Prikažen matere (gđ. Je-

lenčeva) bi morala biti tehnično, svetlobno boljše in končno bi tudi njen glas moral biti primeren prikazni, kar absolutno ni bil. V tem oziru tudi angelji niso bili več čas na višku. Operiranje s svetlobo, zavesami itd., bi moralo tudi biti bolj točno in precizno.

— Kljub temu pa je imela vzporeditev tudi svoje dobre, celo zelo dobre strani. Stil inscenacije je bil mojstrski ter je spominjal na Bratinove inscenacije »Onstran« in »Mogočni prstan«. Gđ. Kraljeva (Hanica) je igrala z globokim občutjem in razumevanjem, tako da ji k umetnini, ki jo je vstvarila v tej vlogi, lahko častitamo. Popolnoma dorastel ji je bil g. Železnik kot učitelj Božo, ki je s svojo kreacijo pokazal, kako je treba zamisliti in izvesti take simbolne vloge. Ravno tako je bila ga. Bukšekova (sestra Marta) prava sestra v realnem nastopu in v viziji, samo vez med angeli in krili na hrbtu bi bilo treba zakriti, bodisi z blagom ali pa s temno barvo, ker razbija pri obračanju od publike vso iluzijo. Dobro so bile dalje tudi kreacije g. Tepavca (Zidar Šimen), Groma (zdravnik), Rasbergerja (uradni predstojnik) in Skrbinska (godni delavca). Poslednji je prišel s svojo igro včasih že skoro na mejo siromakov, se je pa znal spretno ubraniti njihovega vpliva in vzdržati na primerni višini. Njegov način podajanja bi bil popolnoma primeren tudi za igralce štirih siromakov.

— Naštete napake se dajo z lahkoto odstraniti in upamo radi tega, da bomo z rezirami že lahko popolnoma zadovoljni. Malo pile in malo več resnosti, pa bo tudi »Hanice pot v nebesa« postala vredna vrstnica drugih naših vzporeditev.

— Akademija izobr. društva »Bratstvo«. Izborna obiskana nedeljska prireditve mladega, po napredku hrepenečega društva je izpolnila najširša pričakovanja. Z državno himno, s češko »Kje dom je moj« (na čast

Gospodarstvo.

Elektrifikacija francoskih železnic.

Vse države, ki nimajo nič ali vsaj ne dovolj premoga za svoje železnice, pač pa dovolj naravnih vodnih sil, so takoj po vojni začele spreminjati svoje železniške proge v električne. Isto stremeljenje opazujemo na primer v Italiji, v Franciji in Avstriji. Elektrificirati železnice pomeni za te države toliko kot prihraniti na leto ogromne svote denarja, ki gredo sedaj v tujino za nakup tujega premoga, to pomeni torej zmanjšanje valute in splošno znižanje cen.

Nemci so premogovnike v severni Franciji namenoma sistematično uničili, ker so vedeli, da bodo tako Franciji za mnoga leta prizadejali ogromne izgube. Vključ obdobjanja vredni delavnosti še do danes Francozi niso mogli popraviti prizadejane jim škode. Tako so prišli na um uvažati premog iz Anglije, Belgije, Združenih držav in celo iz Nemčije. Francija je lani uvozila 20 milijonov ton inozemskega premoga in če se tona računa povprečno na 250 frankov, znaša to pet milijard frankov, ki gredo iz Francije ven v žep inozemskih posestnikov premogovnikov. Jasno je, da ima to zelo neugoden vpliv na trgovsko ravnanje in torej na valuto.

Ker požrejo največ premoga železnice (12 milijonov ton letno), je treba tu stvar zagrabiti.

Do pred nekaj leti se je govorilo o elektrifikaciji železnic v Franciji kot o nekakih zanimivih poskusih. Le maloštevne kratke proge so bile elektrificirane. Tehniki sami se niso ugodno izražali o zadevi, bili so mnjenja, da električne lokomotive nikoli ne bodo mogle vlačiti težkih tovornih vlakov, še manj pa brzovalov s hitrostjo 90 km na uro.

Toda sila kola lomi in danes zidajo že francoske ogromne električne lokomotive, ki so v stanu opravljati isto delo kot 120 tonski parni stroji, ki strahovito žrejo premog. Dva tisoč kilometrov železnic je že elektrificiranih na progah družb Orléans, Midi in Paris-Lyon-Méditerranée. Sedaj pridejo na vrsto proge Pariz-Brive, Toulouse-Bayonne, Culoz-Modane.

To je šele začetek. Dva tisoč elektrificiranih kilometrov na omrežje 40.000 km z normalnim tirom, to je šele prvi korak. Ne bo pa trajalo mnogo let in vsa francoske železnice bo gnala elektrika.

Francozi so se v tem oziru že osvobodili vseh predsodkov. Zaenkrat imajo še ogromen park parnih lokomotiv, ki predstavljajo veličansko vrednost. Tega seveda ne bodo vrgli med staro železje. Na to nihče ne misli.

Toda parna lokomotiva se kmalu pokvari, posebno če se kuri z manj vrednim premogom, kot se to godi dandanes. Električna se bo stopnjoma uvažala, in parni material bo med tem imel časa, da se obrabi.

Zidava električnih central ob rekah so seveda stala veliko denarja; ker pa električne energije ne bodo odjemale samo železnice, ampak tudi industrije, obrti in gospodinjstvo, se ti izdatki porazdele. Elektrifikacija železnic se bo vršila zajedno s splošno elektrifikacijo dežele, in potreba žgati premog, bo vedno bolj izginjala, če bo električna energija vsem na razpolago.

Nekateri tehniki so celo mnjenja, da bo prišel čas, ko se bo iz zemlje dvigala premog takoj na licu mesta spreminjal v električno energijo.

Odpadeli so ves transport premoga in s tem bodo železnice silno razbremenjene. Izboljšanje prometa pa ne zavisi samo od tega, ampak tudi od hitrejšega prevažanja tovarov. S pomočjo elektrike bo mogoče uvesti tovarne brzovalke in od tega zavisi cela vrsta drugih ugodnosti.

Električna lokomotiva je vedno pripravljena za odhod, med tem ko je treba kuriti parni stroj več ur, predno je tlak pare dovolj visok. Tudi je s parnim strojem mnogo več dela kot z električnim. Razen tega je mnogo težji in mora vedno imeti poleg sebe tender, natočen z 20 ali 30 tonami vode in premoga.

Tudi za potnike so električni stroji bolj prijetni: odpade ropot, dim, zamažanost in nevarnost požarov. Higijena je velika, cena prevozu pa se zmanjša.

S vsakega stališča znači torej elektrifikacija železnic velik korak naprej in igrala bo pri gospodarskem dvigu Francije odlično vlogo.

Novi kovani denar. V Narodni banki in v finančnem ministrstvu se vrše sedaj dela za zakonski osnutek o kovnem denarju po 2, 1 in 0,50 dinarjev. Kolikor je znano do sedaj, bo dala Narodna banka v promet tega denarja za 200 milijonov dinarjev. Kovanje in material bo stal državo 50 milijonov dinarjev.

Letna skupščina centrale industrijskih korporacij bo dne 11. aprila. Na dnevnem redu so izbrana poročila o delu industrijskega združenja in referati o trgovinskih pogodbah specialno z ozirom na industrije. Predkonferenca bo 10. aprila. Skupščino poseti tudi glavni tajnik Modaj českoslovaških industrijev g. F.

Angleško posojilo Rusiji.

Državni prevrat na Ruskem in prehod h komunističnemu gospodarskemu sistemu sta povzročila občutno gospodarsko krizo. Toda ruska država je bogata na zemeljskih zakladih in s pametno gospodarsko politiko bi bilo možno spraviti produkcijo na nekdajdanjo stopnjo, če ne že isto celo zvišati, že v nekaj letih. Tega se zavedajo tudi ruski državniški, ki so zadobili s pravnim priznanjem nekaterih držav prostost roke.

V to svrhu pa so potrebni inozemski krediti. V tem oziru pridejo seveda v prvi vrsti v poštev Angleži, bodisi kot najmočnejši finančni, bodisi, ker vlada tam Rusom naklonjena vlada. V kratkem se bodo vršila v Londonu tozadevna pogajanja. Ruski odpravnik poslov v Londonu, Rakovski, ki se nahaja sedaj v Moskvi je dal glede posojila neko poluradno izjavo. Posojilo bo imelo obliko odprtega kredita v znesku 150 milijonov funtov (54 milijard dinarjev). Pogoj bi bil sledeči: Kredit bo razdeljen v dva dela: 67 odstotkov kredita bo Rusija uporabila za svoje dobave na Angleškem, ostalih 33 odstotkov pa dobil Rusija izplačanih v gotovini. Vsota mora biti izplačana v treh letih.

Rakovski je nadalje naglasil, da je posojilo neobhodno potrebno, ako hoče Anglija dobiti ruska naročila. Denarja ne bodo Rusi uporabili za opremo vojske, marveč za gospodarsko obnovo dežele. Rusija danes nujno rabi industrijske stroje in ladje.

Vprašanje je samo, kako se bodo glede posojila zadržali angleški liberalci in konservativci. Morda tiči baš v tem razlog, da je bila konferenca, ki bi se morala pričeti že te dni, odložena. Liberalni in konservativni krogi namreč ne morejo pozabiti na ogromne glavne, ki so jih angleški finančni krogi naložili v Rusiji. Rusi pa se zaenkrat še trdovratno branijo plačati predvojnne carske dolgeve. V liberalnih in konservativnih krogih bo torej Macdonald natekel na oster odpor. Njegovi zavezniki pa so angleški industrijski, s katerih pomočjo se mu morda posreči uveljaviti za posojilo ugodno ozračje. Znano je, da je komaj 5 odstotkov angleških industrijskih podjetij, ki delajo s polno paro. Povsod drugod vlada precejšnje zastoj.

Omeniti moramo še dve dejstvi, ki nista brez vsakega vpliva. Angleško javno mnjenje še vedno dvomi o utrjenem položaju boljševiške vlade in tudi delavska vlada na Angleškem nima še onega zaupanja, ki je potrebno za dalekosežne ukrepe.

Tržna poročila.

Novi Sad, 24. marca. Pšenica 330 do 332 in pol, koruza 242 in pol do 257 in pol, moka »Os« 515, »S« 315, »T« 280, otrobi v papirnatih vrečah 217 in pol dinarjev.

Budimpešta, 22. marca. (V tisočih madž. kron.) Pšenica 327 do 342,5, rž 275 do 285, ječmen za krmo 290 do 310, za pivovarne 340 do 370, oves 260 do 270, koruza 255 do 260, otrobi 195 do 200, lucerna 8,5 do 9.

Živina:

Dunaj, 24. marca. (V tisočih avstr. kron.) Voli 11,5 do 17, izjemoma 19,5, bikli in krave 11,5 do 16, drobnica 7 do 11.

Trgovinska pogajanja med Českoslovaško in Ameriko. V Washingtonu so pričela pogajanja med Českoslovaško in Zedinjenimi državami za sklenitev trgovinske pogodbe.

Posojilo Hipotekarne banke. Po poročilih nekaterih listov je sklenila Hipotekarna banka v Bazlu posojilo v znesku 15 milijonov švicarskih frankov pod zelo ugodnimi pogoji. Posojilo je sklenjeno z neko drugo skupino in ne z ono, ki je dala prejšnjega, ker je slednja zahtevala prevlečke koncesije. Posojilo se bo porabilo za gradbo v Beogradu; del pa dobe filijale Hipotekarne banke, da bo dobila tudi notranost hipotekarne posojila. Beograjska »Pravda« pa demantira te vesti in pravi, da se sicer razvijajo pogajanja za posojilo ugodno, da pa do definitivnega sklepa še ni prišlo.

Dotok zlata v Ameriko. Te dni je prispelo v Zedinjene države za 6.500.000 dolarjev zlata iz Francije in za 4.365.000 dolarjev iz Anglije.

Mezdno gibanje v Avstriji. V Avstriji so industrijski delavci v mezdnem gibanju. Stavka je precej obsežna. Delodajalci so ponudili delavstvu individualno zvišanje prejemkov in upajo, da bodo delavci ponudbo sprejeli.

Rokodelske šole v Dalmaciji. Ministrstvo za trgovino in industrijo se peča z vprašanjem otvoritve več rokodelskih šol v Dalmaciji. V teh šolah bi se izobraževali pomočniki in svojih obrti.

DOBAVE.

Dobava morske soli. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 3. aprila t. l. tretja očetna licitacija glede dobave 30.000 ton morske soli.

Dobava verig. Direkcija državnih železnic v Ljubljani podaljšuje rok za predložitev ponudb glede dobave 300 komadov verig za ročice do 28. marca t. l.

Dobava rezervnih kotlov, propelerjev in vreten za minonosce. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 15. aprila t. l. očetna licitacija glede dobave rezervnih kotlov, propelerjev in vreten za minonosce.

Dobava Manesmanovih cev. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 14. aprila t. l. očetna licitacija glede dobave 2000 Manesmanovih cev brez šiva.

Oddaja barvanja železne konstrukcije preko Donave pri Bokojevu. Dne 15. aprila t. l. se bo vršila pri ravnanju državnih železnic očetna licitacija za barvanje železne konstrukcije mesta preko Donave pri Bokojevu.

Predmetni oglasi so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Trboveljski premog in drva dobavila
Družba Ilirija,
Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. Telefon 220.
Plačilo tudi na obroke.

To in ono.

Ekspedicijav Baltiškomoorje

Poleti odplave v Baltiško morje ladja popolnoma novega tipa. V Kielu namreč gradijo ladjo »Cecilia«, ki se odlikuje od vseh dosedanjih ladij s tem, da ni na njej niti najmanjšega komada železa. Namen ekspedicije je ugotoviti tamošnje magnetne cone.

Na sedanje ladje je preveč učinkovito zemeljski magnetizem in povzroča netočnosti pri merilnih aparatih.

Nova ladja je 14 metrov dolga jadralnica, predelana iz neke stare bojne ladje. Vsi železni deli so bili odstranjeni in nadomeščeni z bronom, bakrom, lesom in vrvmi.

Slični poskus so napravili že v Ameriki. Carnegie-Institut je zgradil dve ladji za magnetno merjenje in ju poslal v vsa svetovna morja; sedaj proučujejo pri tem potizkusu zbrane podatke.

Vzhodno morje in posebno Baltiško morje je za magnetno merjenje posebno pripravno, ker je tamošnja geološka struktura zelo dobro poznana in enostavna. Tudi so iniciatorji te ekspedicije mnjenja, da je potrebno predvsem merjenje manjšega ozemlja.

Pomen predstoječega magnetičnega merjenja leži v tem, da se ugotovijo na točnost kompas učinkujoči vplivi; s tem bo možno zanesljivo preračunati, koliko ne kaže magnetna pravilne smeri. Kompasna igla ne kaže namreč točno proti severu in jugu, marveč se nagne na severu nekoliko proti zapadu. Ta razloček imenujemo zemeljsko magnetno deklinacijo. Razlika je po legi raznih pokrajin različna. Merjenje je zelo natančno v krajih, kjer ni velikih množin železa, ki bi vplivale na smer magnetne igle. Magnetni observatoriji leže torej običajno daleč od hiš, železnic, električnih napeljav, železnih vodovodnih cev in drugih proizvodov moderne tehnike.

Na zemlji so merjenja pri predvidnem razvajanju precej točna in večina držav skuša danes zmeriti svoje ozemlje magnetnim potem. Pri tem so prišli do rezultatov, ki niso samo znanstveno zelo važni, marveč imajo tudi veliko praktično vrednost. Tako so odkrili na Švedskem dragocene železne rudnike na ta način, da so opazili pri magnetni delu neko motenje. Največji uspeh pa so želi brezdomno Rusi, ki s pomočjo magnetizma odkrili ogromne železne rudnike v guberniji Kursk, med Mosko in Azovskim morjem, čeravno so razni geologi odločno zavračali vsako domnevo, da bi se tam nahajale železne rude.

Mnogo važnejša pa je ugotovitev razlike med pravo smerjo in smerjo magnetne na morju, torej tam, kjer je točnost najbolj potrebna. Železni deli ladje preveč vplivajo na magnetno in jo odvrčajo od naravne smeri. Te vplive skušajo sedaj odvrniti na ta način, da pritrjujejo poleg kompas magnetne palice v vodoravni in navpični legi. Razdalja med temi je regulirana tako, da se razni vplivi medsebojno uničujejo. Razni železni deli pa spreminjajo čisto svojo lego in radi tega ni kompenzacija vedno točna.

Vsemu temu naj bi odpomogle ladje brez vsakega železa. Pomorski krogi torej nestrpno pričakujejo izid ekspedicije, osobito, ker je magnetno motenje baš v Baltiškem morju precej veliko.

Steklina psov.

Nedavno so se zbrali berlinski lastniki psov in energično protestirali proti eno leto trajajočemu pasjemu kontumaku. Njihovo ogorčenje je za vsakega ljubitelja živali razumljivo: voditi psa leto dni na vrvi z nagobčnikom na glavi, se pravi ovirati psa pri njegovem najmočnejšem nagonu po glazur. Toda ukrepi vlade so se vendar izkazali za upravičene. Iste varnostne ukrepe so izdale tudi druge države. Berlinski živinodržavnik dr. Kantorowicz je ugotovil, da razsaja po celem svetu epidemija pasje stekline. Zedinjene države in Japonska sta se čutili primorane uvesti pristilno cepljenje vseh psov. Nemčija leži med vzhodom in zapadno francosko državo, kjer je ta epidemija posebno razširjena. Celotno v Pragi so leta 1922 registrirali 1695 slučajev pasje stekline.

V Berlinu sta v zadnjem času umrli dve osebi, ki nista pravčasno uporabile zdravniške pomoči. Omenimo naj predvsem slučaj mladenčice, ki ga je meseca novembra ugrizel stekel pes. Mladenčič se ni pustil kljub raznim svarilom cepiti. Vsakdo pa, ki ga ugrizne neznan stekel pes ali mačka, naj se takoj pusti cepiti. Cepjenje ni nevarno in že po dveh tednih je v krvi toliko protistrupa, da je povsem izključeno, da bi mogel stekel ugriz učinkovati. Dognano je namreč, da učinkuje ta stekel pes zelo počasi in da nastopijo posledice šele po nekaj mesecih. Epidemija je tako strašna, umiranje tako mučno, da je umestna vsaka previdnost. V prvem stadiju se pojavijo pri človeku zdravih, polagoma se prelevi v krče, ki postajajo sčasoma vedno silnejši in se pojavijo predvsem pri požirnih organih. Že pogled na s tekočino napolnjeno posodo, steklenico, cev povzroči v teh organih take krče, da je vsako zauživanje hrane in pitja nemogoče. Pri psu pa se po nekaj dneh v treh stadijih: najprej je tkav. Inkubacijska doba, nato melanholija in končno besnost. Pes steče in grize, čim ga kaj razdraži. Po dosedanjem opazovanju ne poteka epidemija tiptično, marveč v raznih oblikah. In ravno tem netipičnim oblikam se ne pripelje vedno posebna važnost. Rane, ki jih povzroči z ujedajem tak psi, so navadno majhne in se čisto zanemarljivo. Tem večje pa je presenečenje o nemadni obolosti dotičnika, ki ga je ugriznil pes morda že pred meseci. Dogodilo se je celo, da je tak pes zbežal, se čez nekaj časa vrnil navidezno zdrav in naenkrat poginil.

Vsa ta dejstva, o katerih so le površno poučeni celo izobraženejši krogi, nas silitjo k opreznosti. S tem, da vodimo psa na vrvi samo preprečujemo, da bi ne prišel v dotiko s kakim psom, ki je že obolen.

KINO MATICA
Od 24. do 26. marca:
„Originalni vlomilec“
v glavni vlogi Eugen O'Brien.
Mladini primerno!

Skrivnost krvi.

Par kapljic krvi, izmenjanih med dvema človekoma, napravi iz obeh za vedno brata. To vedo divjaki, toda mi nismo divji.

»Sunday Express« poroča zgodbo o dami iz vzhodne Vanderbiltove hiše. Vanderbilto niso samo bogati ljudje, oni imajo tudi pravo staro »knickerbocksko« kri v svojih žilah — toda, zdi se, premalo. Ali pa je mogoče, da se je ta dobra kri pokvarila? Z eno besedo, ta gospa iz Vanderbiltove hiše je zbolela. Zdravniki so se dolgo posvetovali o honorarju, nato o diagnozi, nakar so enoglasno priporočili krvno prečiščenje. To se pravi: kar najbolj močen sočlovek naj bo tako dober, da podari bolni dami svojo živo kri.

Nadaljevanje povesti je znano že iz ljudskošolskega berila: Bogata toda dobra dama je izkazala nekoč dobroto revnemu poštemu dečku. Ker — ne: bil je mlad in uslužbenec, ki je za ljubljeno gospo — vseeno kaj, toda na vsak način je na koncu deležen njene večne hvaležnosti. Ker je storil zanjo največ, kar more storiti človek za človeka, ni prejel samo bogatega plačila, temveč se je v njenem ženskem srcu —

Tako je v Berlinu. V Ameriki pa je drugače. Ko je dama iz Vanderbiltove hiše zvedela, da ji more pomagati samo kri prostaka, se ni mogla odločiti, končno pa se je udala, toda pod enim pogojem.

Par dni nato se je zgodilo v krasni čisti moderni operacijski dvorani v Newyorku sledeče: Na ležišču je ležala belo oblečena pacientinja. Njen obraz je zakrivala črna maska. Vrata so se odprla, prinesli so drugo ležišče v dvorano, na katerem je ležal tudi maskiran bolni obolen mož. Ležal je poleg dame, katere imena ne boste nikdar uganili. Zdravnik je napravil zarezo na levi roki bolnika, vtaknil vanjo cevko, nato pa je odprl žilo maskiranemu možu —

Dal ji je svojo kri, toda nikdar ni zvedel, kdo je ona. Ona je sprejela njegovo kri ni pa zvedela, kdo je bil. To je bil pogoj tenkočutne in bogate gospe. Upam, da se ji je dobro prilegla ta skrivnostna kri.

Misljam, da je sedaj že zanimiva rekonvalescentka, ki sanja ob oknu svoje palače in gleda na cesto. Kadar gre mimo močen delavec, misli: ali sem kupila tvojo kri? Toda ona ne ve, znameniti glas krvi je prevajala, nova in dobro plačana kri v njenih žilah ne govori.

Kjerkoli na cesti v velikanskem Newyorku stopa bled mož in se ozira za bogatimi damami v avtomobilih. Ali je ta, ki ima njegovo kri v svojem srcu? Ali je on krvni brat te blondinke ali ona črnolaska? V žepu ima lepe dolarske bankovce, toda ne vem, če je zelo srečen. Kri, ki jo je izpustil v tuje žile, bo vedno iskal v žilah vseh teh ošabnih žensk, v žilah njihovih razvajenih otrok, v mrzlih srcih družbe, ki je zgubila pod masko svoj človeški obraz.

Arnold Hölbigl (Ber. Tageblatt).

Prebava in prebavljivost raznih živil.

O prebavi sami in prebavljivosti raznih živil so razširjena pri širšem občinstvu najnapačnejša mnjenja. Prebava hrane, ki jo zavijemo, se začne že v ustih. Čim bolj prežvečimo jed, tem več dela smo odvzeli želodcu in črevesom. V ustih se pa ne izvrši samo mehanično delo, ampak tudi kemično. Naloga sili ni samo ta, da napravi jed opolzko, one nam tudi pretvorijo škrob, ki se nahaja v hrani v sladkor. Podobno pretvarjanje se vrši dalje v želodcu, kjer prevzame želodčni sok vlogo ustenih soli. Želodčni sok razkroja trdni sladkor v enostavnejše sladkorne vrste in razkroja vlakna in kite, ki vežejo mušično staničevje zavite hrane. Želodčni sok sesira mleko in razkroja maščobe v glicerin in maščobne kisline. Maščobe ovirajo namreč prebavo in telo jih more šele uporabiti potem, ko jih je želodčni sok spremenil v maščobne kisline, ki jih žolča in drugi sok v črevesu pretvorijo v milo podobno tvarino. Uporabljive snovi gredo sedaj skozi črevesne stene v krvni obtok, ki jih potem odvaža do posameznih organov. Neuporabljive tvari pa izločajo črevesa. Iz gornjega razvidimo, da se odigrava največje del prebave v črevesih in ne v želodcu. Naloga želodca je, razun že omenjenega pretvarjanja ta, da nam spremeni hrano v močno tekočo kašo, ki jo potem v malih porcijah oddaja v črevesa.

Drugo važno vprašanje je prebavljivost različnih jedi. V sledeči tabeli podajamo pregled za prebavljivost različnih prehranjevalnih snovi:

Beefsteak na raznju	3 ure — min.
Cebula, kuhana	3 » 30 »
Divjačina pečena	4 » 15 »
Fizol in grah, kuhan	2 » 30 »
Fizol in grah, pretlačen	1 » 30 »
Gos, pečena	2 » 30 »
Govedina, pečena	3 » — »
Govedina, kuhana	2 » 45 »
Goveja jetra, ocvrta	3 » — »
Jabolka, pečena	1 » 15 »
Jabolka, surova	1 » 30 »
Jaica, surova	1 » 30 »
Jaica, mehko kuhana	3 » — »
Jaica, trdo kuhana	4 » — »
Jaica, ocvrta	3 » — »
Ječmenček na juhi	1 » 30 »
Jegulja, ocvrta	6 » — »
Kolaraba, kuhana	3 » 15 »
Klobase, pečene	3 » 30 »
Klobase, prekajene	5 » — »
Koštrunovina, pečena	3 » 15 »
Koštrunovina, kuhana	3 » — »
Krompir, pečen	2 » 30 »
Kruh, svež	3 » 15 »
Leča, kuhana	2 » 30 »
Maslo	3 » 30 »
Mozgani, ocvrti	1 » 35 »
Oreh	5 » — »
Pesa, kuhana	1 » 35 »
Piščeta, kuhana	1 » 35 »
Piščeta, frikase	2 » — »
Piščeta, pečena	2 » 45 »
Sago na juhi	1 » 35 »
Solata	3 » 15 »
Sir	3 » 30 »
Špageti	1 » 30 »
Spinacea, kuhana	1 » 30 »
Svinina, pečena	5 » 15 »
Svinina, prekajena in kuhana	3 » 15 »
Raca, pečena	3 » — »
Riba, kuhana	1 » 30 »
Riba, pečena	3 » — »
Teletina, pečena	5 » — »
Teletina, jetra, ocvrta	2 » 30 »
Zelje, kislo in kuhano	4 » 30 »
Zelena, kuhana	1 » 30 »

Naročajte
NARODNI DNEVNIK

Prehod zdravil v mleko

In prehranjevalne maščobe v telesno maščobo. Kalijev jod dokažemo lahko v mleku, pri zavzemanju majhnih količin. Pri dojenčku povzroča to jodov nahod. Tudi pri jemanju jodovskega škroba in preparatov iz jodovih beljakovin, pride jod v mleko. Salična kislina in antipirin prehajajo tudi v mleko. Antropin, ki ga jemlje dojilka povzroča velikokrat pri otroku povečanje zehnice. Da prehaja strihnin v mleko je dokazal slučaj zastrupljenja dojenčaka s strihninom. Dojilko se je še lahko rešilo, dočim je otrok umrl.

Tudi alkohol, eter, kloroform, brom in živo srebro prehajajo v mleko. Veliko snovi v mleku doženemo po njegovem vonju, tako aloe, ki tudi ogreni kravje mleko.

Posebno interesantno je še dejstvo, da se izločajo z mlekom tudi protistrupi, ki jih organizem v boju proti bakterijam, sam proizvaja, n. pr. tetanus-antitoksin (antitoksin, protistrup) in difterijski antitoksin.

Veliko raziskovalcev je tudi dokazalo, da povzroča doživanje tujerodne masti izločanje in vsedanje te masti. Ako dajemo psu velike množine kostrunove masti v prehrano ga ta maščoba zalije in mi imamo psu s kostrunovo mastjo kot telesno maščobo.

Trakulja v kurjem jajcu.

Bruno Karl Berke poroča, da je prišla k njemu v lekarno neka žena z ubitim kurjim jajcem, v čigar rumenjaku se je nahajala popolnoma razvita trakulja, ki je bila 2,8 cm dolga in 0,45 cm široka. Dva člena sta bila popolnoma razvita, razvnotaka glava, ki je imela 4 vsesake. Kako je prišla trakulja v jajce? Na deželi je vedno dovolj gnoja, kjer najraje brska kuretna. Tu je gotovo požrla kokoš kak člen trakulje. Ta člen, ki vsebuje jajčca in pozneje embrione, se je v kokošjem želodcu mirno dalje razvijal, en embrion je potem začel mesto v mišičevju v jajčniku in od tod v jajce. V jajcu se je po daljšem času razvil končno v trakuljo.

Londonske in telektualke.

ki jih je, kot povsod, povojno stanje spravilo v nevšečen materijalni položaj, so iznašle nov način »business«.

Hodijo po premijerah, koncertih, čitajo vse romane slavnih pisateljev, vse časopisne članke in notice, o katerih se »v svetu« govori.

Pri njih so »abonirane« vse dame nove družbe, »les nouveaux riches« (nove bogatkinje), ki jih vse stvari le v toliko zanimajo, da zamorejo o njih reči par besed pri prihodnjem five o'clock, da se ne čutijo blamirane, če jih kdo vpraša ali so čitale najnovejšo duhovitost Bernhard Shaw-a.

Vsak teden dobi ena dama dve, tri take koncentrirane injekcije, ki jih lahko — plačuje s suhim zlatom.

Informatorice pa so s službo in za služkom tudi bajc jako zadovoljne.

Raznoterosti.

K zgodbi izginulega avtorja »Fints Britanica«. Kakor smo že poročali, je izginil te dni v Parizu ataše čilškega poslaštva v Parizu in znani pisatelj Vincenc Huidobro na zelo misteriozen način. Nekateri listi so pisali, da so ga odstranili Angliji radi njegove knjige »Fints Britanica«, v kateri napada Angleže radi irskega vprašanja. Drugi listi pa so naglašali, da gre samo za izmišljeno zgodbo radi reklame za omenjeno knjigo. Sedaj pa je Huidobro pojasnil zadevo sledeče:

V ponedeljek popoldne sem prejel telefonsko poročilo, naj pridem v Autell, kjer me pričakuje neki prijatelj. Pella sem se do postaje Vavia. Ta postaja se nahaja med dvema znanima bohemskim kavarnama. Stopil sem v kavarno v nadi,

Izpred sodišča.

DRVA IN DRVAR.

Že večkrat radi tatvine kaznovani drvar Ivan Habič iz Gajeve ulice v Ljubljani je ukradel z nekega voza na glavnem kolodvoru deset metrskih polen ter jih je skril, da bi jih kasneje odnesel. Ker ga je pa pri »delu« zasačil stražnik, je moral Habič znošiti polena nazaj; za trud mu je pa prisodilo še sodišče dva dni strogega zapora s trdim ležiščem.

DOLGOPRSTNEŽ.

V neki mariborski gostilni sta shranila dva Zagrebčana svoja nahrbtnika pri natakarici in odšla. Čez malo časa pa je stopil v gostilno visok možak, popil in plačal četrt litra vina, nakar je zahteval od natakarice »svoja« nahrbtnika. Natakarica mu ju je izročila. Ko sta se zglasila prava lastnika, seveda svoje lastnine nista več dobila. Vendar so dolgooprtega pretriganca kmalu izsledili v osebi Franca Kurade, rav-

no ko je prodajal ukradeno blago. Mariborsko sodišče mu je prisodilo 4 mesece težke ječe ter ga obsodilo na povračilo stroškov in povzročene škode.

SUROV SIN

Je Alojzij Pertoci iz Lendave, ki je dne 24. januarja pahnil svojega očeta, ki ga je karal radi neklih nepravilnosti, s tako silo, da je priletel oče v peč tako močno, da se je razdrobila. Surovi sin je očeta povrh še tolkel s pestjo po glavi. Dne 21. marca je bil Alojzij Pertoci radi te svoje surovosti obsojen v Mariboru na 3 mesečno ječo.

§ 104.

Posestnik Jakob Bratkovič je opsoval župana, ko je prišel k njemu popisat njegovo živino. Za to ljubeznost mu je prisodilo mariborsko sodišče 100 din. globe.

ALKOHOL

Je zmešal glavi bratoma Janezu in Ludviku Klembergerju, ki sta nekoliko preveč praznila kozarce na veselici požarne brambe

pri sv. Lenartu dne 5. januarja. Omenjena bratca sta se složno napila in sta potem tudi složno pričela razsajati in nadlegovati goste. Ker jima ni pomagal noben opomin, so morali intervenirati orožniki. Bratca pa sta se zopet složno vrgla na zemljo, složno psovala in pljuvala, brčala in suvala okrog sebe. Toda vsa složnost jima ni pomagala; orožniki so ju končno vendarle zaprli. Pred mariborskim sodiščem sta se brata zopet složno zagovarjala s pianostjo. Obsojena sta bila Janez na 2 meseca, Ludvik pa na 6 tednov zapora.

HUD TOBAKAR

Je Jože Cvetkovič, ki je ukradel v tobačni tovarni za okroglo 450.— Din tobaka. Cvetkovič je tatvino priznal in je dobil 6 tednov težke ječe ter mora plačati stroške in tako.

ZABRANJENA SVEČANOST.

Strojvodja Jakob Žorga je nameraval prirediti dne 19. januarja v »Delavskem domu« na Turjaškem trgu večer v spomin

obletnice Liebknechta in Rose Luksenburg. Žorga te prireditve ni prijavil policiji, ker je bil v dobri veri, da tega ni treba, zlasti še, ker bi se prireditve udeležili samo člani. Policija pa je za prireditev zvedela in jo prepovedala ter odredila izpraznitev sobe. Obtoženi Žorga je glasom obtožnice pojasnil navzočim, da se nameravana proslava ne vrši, ker ni bila naznanjena; člani pa da smejo ostati v sobi, ker so v svojem Domu. Radi tega je bil Žorga obsojen na 350.— Din globe.

ENO LETO PREPOZNO.

Ciril Zabavnik je bil pri krožnem sodišču obsojen na 200 Din globe, oziroma na 2 dni zapora, ker je najemniku lova Kačeraku napravil škodo s tem, da je v decembru 1. 1922 ustrelil pri Sv. Bolniku zajca ter ga odnesel domov. Marija Borkova v Vodrinčih je namreč slisala strel, ter tudi videla, kako je obtoženec nesel nekaj s seboj, ni pa mogla natančno videti, kaj bi bilo. Zabavnik se je pritožil in vsklidni senat je ugodil njegovi pritožbi ter ga

oprostil popolnoma, ker prča Borkotova ni mogla navesti, da je Zabavnik nesel zajca in se je brčkone za eno leto vsela, kajti Zabavnik je izdrl, da je zajca res ustrelil toda že 1. 1921, kar je pa zastarelo.

OBČINSKA SEJA.

Vaški župan in posestnik Janez Zafasnik je sklical sejo, pri kateri se je razpravljalo o raznih pristojbinah. Posestnik Zunkovič je bil med sejo preveč glasen in je začel celo razsajati, tako da ga je župan moral prijeti za vrat in ga potisniti skozi vrata, da napravi mir. Zunkovič ga je radi tega tožil, toda župan Zafasnik je bil pri sodišču oproščen.

PRETEPAČI.

Dne 28. oktobra lanskega leta so šli neki fantje po ormoški cesti proti Ptuj ter so se začeli najpoprej prepirati, a nato pretepati. Posestnikov sin Josip Rajh je udaril Franceta Majcena močno po desnem očesu in ga precej poškodoval. Okr. sodišče ga je obsodilo na 2 meseca strogega zapora.

Henry Murger

73

La Bohème.

Prizori iz življenja ciganov.

(Nadaljevanje.)

V kaminu sta se kadila dva majhna ogorka, kot pest velika.

Zunaj je še vedno snežilo.

Štirje cigani so sedli za mizo in važno razgrnili prtiče.

»Čudno,« je rekel Marcel, »ta slanik ima okus kot fazan.«

»To je odvisno od načina, kako sem ga pripravil,« je odvrnil Colline; »slanika ljudje niso poznali.«

V tem trenutku se je slišala vesela pesem na stopnicah in takoj na to je nekdo potkal na vrata. Marcel, ki si ni mogel kaj, da ne bi vztrepetal, je tekel odpirat.

Musette se mu je vrgla okoli vratu in ga držala v objemu pet minut. Marcel je čutil, kako trepeče v njegovem naročju.

»Kaj ti je?« jo je vprašal.

»Mraz mi je,« je mehanično rekla Musette in stopila h kaminu.

»Oh!« je rekel Marcel, »tako dobro smo bili zakurili!«

»Da,« je rekla Musette in pogledala na mizi ostanke pojedine, pri kateri so se gostili že pet dni; prepozno sem prišla.«

»Zakaj?« je dejal Marcel.

»Zakaj?« je rekla Musette... in malo zardela.

In sedla je Marcelu na kolena; še vedno je trepetala in njene roke so bile vijoličaste.

»Torej nisi bila prosta?« jo je tiho na uho vprašal Marcel.

»Jaz! ne prosta!« je vzkliknila lepa deklica.

»Oh! Marcel! če bi sedela sredi med zvezdami, v raju dobrega Boga, in bi mi dal znamenje, bi prišla k tebi. Jaz! ne prosta!...« Zopet je začela trepetati.

»Tu je pet stolov,« je rekel Rudolf, »to je liho število, peti ima vrh tega smešno obliko.« In razbil je stol na zidu in vrgel njegove kosce v kamin. Ogenj je naenkrat svetlo in veselo vzplamtel; potem je dal pesnik znamenje Collineu in Schaurardu in ju odpeljal s seboj.

»Kam greste?« je vprašal Marcel.

»Gremo, da kupimo tobaka,« so odgovorili.

»V Havano,« je pristavil Schaurard in namignil Marcelu, ki se mu je s pogledom zahvalil.

»Zakaj nisi prišla prej?« je vprašal znova gosposkično Musette, ko sta bila sama.

»Res je, malo sem zamudila...«

»Pet dni rabiš, da prideš čez Novi most! Šla si torej čez Pireneje?« je rekel Marcel.

Musette je povesila glavo in umolknila.

»O, hudobna deklica!« je melanholično povzel umetnik in narahlo z roko potrepal svojo ljubico po jopici. »Kaj imaš vendar tu spodaj?«

»Saj dobro veš,« mu je živahno odvrnila.

»Toda, kaj si delala, odkar sem ti pisal?«

»Ne izprašuj me!« je živahno povzela Musette in ga večkrat poljubila; »ne izprašuj me ničesar! Pusti me, da se grejem ob tvoji strani, dokler je mraz! Vidiš, oblekla sem najlepšo obleko, da pridem k tebi... Ubogi Maurice ni ničesar razumel, ko sem odšla, da pridem sem; a to je bilo močnejše od mene... Napotila sem se... Kako dobro dé ogenj,« je pristavila in približala svoje ročice plamenu. »Ostala bom s teboj do jutri. Hočeš?«

»Zelo mraz bo tu,« je dejal Marcel, »in nimamo nič jesti. Prišla si prepozno,« je ponovil.

»Kaj to!« je rekla Musette, bo tem bolj podobno najinemu življenju prej.«

Rudolf, Colline in Schaurard so kupovali tobak štiri in dvajset ur. Ko so se vrnili domov, je bil Marcel sam.

Po odsotnosti šestih dni se je Musette vrnila k Mauriceu.

Ni ji ničesar očital in jo je samo vprašal, zakaj je žalostna.

»Prepirala sem se z Marcelom in razšla sva se sprta.«

»In vendar,« je rekel Maurice, »kdo ve?« boste vrnili še k njemu.«

»Kaj hočete?« je dejala Musette, »od časa do časa moram iti zopet dihat zrak tega življenja. Moje neumno življenje je kot pesem; vsaka moja ljubezen je kritica; toda Marcel je njen refren.«

XX.

Mimi v perju.

»O, ne, ne, ne, niste več Lisette. O, ne, ne, niste več Mimi!«

Danes ste gospa grofica; pojutrajšnjem boste mogoče gospa vojvodinja, kajti stopili ste na stopnice veličine; vrata vaših sanj so se slednjič na stečaj odprla vašim korakom in v zmagovalnem triumfu stopate vanje. Prepričan sem bil, da boste tako končali te ali druge noči. Sicer pa se je moralo tako zgoditi; vaše bele roke so bile ustvarjene za lenobo in so že zdavnaj hrepenele po prstanu aristokratske zveze. Slednjič ste dobili grb. Toda rajši bi imeli še onega, ki ga je dajala mladost vaši lepoti: modre oči in blede obraz na hiliškem polju.

Tužnim srcem naznanjamo žalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni, dragi stric, gospod

FRANC ŠKOF

upokojeni delovodja tobačne tovarne v Ljubljani, hišni posestnik in gostilničar in bivši podpredsednik pogrebne družbe Marijine bratovščine Ltd.,

v ponedeljek 24. t. m. ob 5³⁰ uri po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, nenadoma preminul.

Pogreb blagega pokojnika se vrši danes 26. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Rečna ulica št. 8. na pokopališče k Sv. Križu.

Maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Trnovem.

LJUBLJANA, dne 25. marca 1924.

Družina Gebert.

Po tovarniških cenah vsa ostala zaloga damskih klobukov

M. Horvat, Stari trg šte. 21.

Izšla sta 2 nova zvezka

„Splošne knjižnice“:

L. N. Tolstoj : Kreutzerjeva sonata, roman, broš. Din 14.—, vez. Din 20.—
Sophokles... Antigone, žalna igra . . . 9.— . . . 14.—

Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg šte. 8.

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj.

STOEWER RECORD

Vrhunec finomehanike.

Zastopstvo Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 6/1.

Skladište in zastupstvo strojev za pisanje

„UNDERWOOD“

nadalje karbo - papir, vrpce za sve sustave. Mali ručni „UNDERWOOD“ u kovčegu, praktičan za putovanje

„Underwood“, Zagreb, Memićka ul. 1

Inserirajte v Nar. Dnevniku!

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 2½ para z davščino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglaših!

SPLOŠNA KNJIŽNICA

St.	I. Albreht: Ranjena gruda, izvirna povest, 104 str.	Broš.	Vez.
2.	Rado Murnik: Na Bledu, izvirna povest, 181 str.	16—	22—
3.	I. Rozman: Testament, ljudska drama v 4 dej., 105 str.	12—	17—
4.	Cvetko Golar: Poletno klasje, izbrane pesmi, 184 str.	20—	26—
5.	Fran Milčinski: Gospod Fridolin Žolna in njegova družina, veselomodre črtice I., 72 str.	8—	13—
6.	L. Novák: Ljubosumnost, veseloigra v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradac, 45 str.	6—	11—
7.	Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Utva, 111 str.	12—	17—
8.	E. Gaboriau: Akt šte. 113, roman, poslov. E. V., 536 str.	22—	28—
9.	Dr. Fr. Veber: Problemi sodobne filozofije, 347 str.	24—	30—
10.	I. Albreht: Andrej Ternouk, religiozna karikatura, 55 str.	6—	11—
11.	Pavel Golia: Peterčkov poslednje sanje, božična povest v 4 slikah, 84 str.	12—	17—
12.	Fran Milčinski: Mogočni prstan, narodna pravljica v 4 dejanjih, 91 str.	12—	17—
13.	V. M. Garšin: Nadežda Nikolajevna, roman, poslovenil U. Zun, 112 str.	10—	15—
14.	Dr. Karl Engliš: Denar, narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogris, 236 str.	26—	32—
15.	Edmond in Jules de Goncourt: Renée Maupérin, roman, prevel P. V. B., 239 str.	15—	21—
16.	Janko Smeč: Življenje, pesmi, 112 str.	15—	20—
17.	Prosper Mérimée: Verne duše v vicah, povest, prevel Mirko Pretnar, 80 str.	9—	14—
18.	Jarosl. Vrhlický: Oporoka lukovskega grajsčaka, veseloigra v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradac, 47 str.	6—	11—
19.	Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon, dramska bajka v 5 dejanjih, poslovenil Anton Funtek, 124 str.	16—	22—
20.	Jul. Zeyer: Gompači in Komurasaki, japonski roman, iz češčine prevel dr. Fr. Bradac, 154 str.	14—	20—
21.	Frid. Zolna: Dvanajst kratkočasnih zgodbic, II., 73 str.	8—	13—
22.	L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata, roman, poslovenil Fr. Pogacnik	14—	20—
23.	Sophokles: Antigone, žalna igra, posl. C. Golar, 60 str.	9—	14—

Znanstvena zbirka (veliki 8° format):

St. I. Dr. L. Cermelj: Božkovičev nauk o materiji — prostoru — času v luči relativnostne teorije, 52 str.

Za vsak zvezek je računati po Din —80 poštne in odpravnine.

Naročila sprejema: Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg

Za mladino!

Najcenejše in najhvalejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadejočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 6—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15—

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za porbavanje z akvarel — barvam ali pastel — barvniki Din 4—

Črnpeter

staroznana, vesela družabna igra za zimске večere. 1 igra Din 4—

Na novo izšla knjižica:

Ivan Albreht:

Zelena livada

Zbirka izvirnih pesmic, mičnih povestic in pravljic iz domačih in tujih krajev. Obsega 64 strani. Najprimernejše darilo za našo nežno mladino. Cena lično vezani knjižici Din 15—

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni

v Ljubljani, Marijin trg 8

Salonska oprava

novo preobličene, 4 fotole, divan in miza se proda po zelo nizki cen. Naslov pove upravlja lista.

Ljubitelj knjig!

Helfert: „Geschichte der österreichischen Revolution“, 2 zvezka, krasno vezana v polusnje, proda Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Nemščino, francoščino

in angleščino poučuje učitelj, ki je bil dalje časa v inozemstvu. Cena Din 5— na uro. Ponudbe pod „Jeziki“ na upravo lista.

Hiša z gostilno

in 9 orali zemljišča ob glavni cesti se proda radi selitve po nizki cen. Josefa Kancler, Tremarji pri Celju.

Pekovskega vajenca

starega od 14—16 let, poštenih staršev, sprejme takoj z oskrbo po dogovoru Mihael Lesnika, pekovski mojster, Dolenjavas 22 pri Ribnici.

Katere industrijsko

all večje trgovsko podjetje rabi dobrega knjigovodjo? — Eventualno: Kdo želi v tej stroki poduka? Obrni se nemudoma na upravo „N. Dnevnika“ pod „Dobro za dobro“.

Salonski gramofon

z nekaj ploščami ter garnitura, obstoječa iz dveh dekoracijskih svečnikov po 5 sveč in dobrodoče ure na prodaj radi pomankanja prostora. Naslov pove uprava lista.

Deklica

16 let stara s 6 razredi ljudske in 1 letom meščanske šole sira brez matere, želi vstopiti kot učenka v kako trgovino z vso ali delno oskrbo v hiši. Ponudbe pod „Učenka“, na upravo lista.

Automobil

Laurin & Klement 12/14 HP, sedežem, sport karoserija vse kompletno v najboljšem stanju se proda. Ponudbe pod šifro: „Nizka cena“ na upravo lista.

Razne vozove

vseh vrst ima nove v zalogi ter izdeluje solidno po najnižji cen, kakor tudi sprejema vsa popravila. M. Ložar, izdelovatelj vozov, Dragometelj pri Domžalah.

Kupim.

zamenjam, ocenjujem in prevzamem v komisijiško prodajo pošne znamke, star kovan denar, starine, in sicer posamezno in zbirke. Osebito iščem znamke na pisnih iz trgovske korespondence ter aktov (1850—74). Nuber, Ljubljana, Gospodarska cesta 5, II. nadst.

Prodaj

dobro ohranjene Dunajske prim citre za 750.— Din in poleg „Dunajsko šolo“ za citre. Naslov se poizve pri upr. lista.

Vsakovrstno ročno slikanje,

kakor tapetniški vzorci, reklamne risbe za izložbe, velesjeme itd. prevzame poceni in zanesljivo izvedbo akademsko naobražen risar. Ponudbe pod „Risár“ na upravo lista.

Krojaško delo

malo in veliko, oddam na dom. Naslov v upravi lista.

Pohišstvo

popolnoma novo, za kuhinjo in 1 osebo napravljen. Poizve se v Stritarjevi ulici 7/1. na dvorišču.

Prodaj

srebrne krone po najnižji dnevni cen. Ponudbe pod „Srebrne krone“ na upravo lista.

Kdor se želi

naročiti za nizko ceno na lepso-slovne, modne, strokovne in druge časopise, naj se blagovoli obrni na Zvezno knjigarno, Ljubljana, Marijin trg 8.

Prodaj

funt šterlinge v zlatu po ugodni dnevni cen. Pismene ponudbe pod „Funtšterling“ na upr. lista.

Osamljena devojka

išče prijatelja, pri katerem bi našla duševnega razvedila. Ponudbe pod „Prijatelj“ na upravo lista.

Išče se

v najem gostilno ali kako malo klet po možnosti blizu kolodvoru. Ponudbe pod „Gostilna“ na upravo lista.

Ugodna prilika!

Večje število izbranih nemških knjig beletristične in znanstvene vsebine odda Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

Vrtnice

nizke, triletnje cepilne, 40 najlepših vrst, a 10. do 12. Din. komad, za takojšnje sadjenje, nadalje radeče gozdišče, bršljan ter gadiole nudi slav. Anton Ferant, trgovski vrtnar, Ambrožev trg 3.

Iščem službo

kontoristinja ali blaginjske v trgovini. Cenj. ponudbe pod „Vestna“ na upravo lista.